

YENİ TEŞVİK YASASI NELER GETİRİYOR

**BOR
MADENLERİMİZİ
BEKLEYEN
TEHLİKE**

ONURSAL GENEL BAŞKANIMIZ KEMAL
ÖZDEN'İ SEVGİ VE ÖZLEMLE ANIYORUZ

"Güvenli teknik çözümler"

Endüstriyel tesislere ait ısı santralleri ve mekanik uygulamaları, tesis kurma, planlama, proje yapım etüd ve fizibilite konularında faaliyet gösteren **PETEK İNŞAAT**, 25 yıllık tecrübesi, uzman kadrosu ile teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek çalışmalarını sürdürecektir.

Demirciler Sitesi 9. Cadde No: 63 Zeytinburnu - İSTANBUL
Tel: +90 212 547 08 77 (pbx) Faks: +90 212 558 73 57
www.peteklimited.com.tr

PETEK İNŞAAT

Her türlü bilgi işlem projenize donanım, yazılım ve hizmetlerimiz hakkında bilgi almadan başlamayın!

hizmetlerimiz hakkında,
detaylı bilgi almak için, lütfen bizi arayınız...

0 216 577 69 21

www.vbt.com.tr

Qualified Partner

SIEMENS
Information and
Communications

İSTANBUL Merkez Ofis
Eski Üsküdar Yolu Cad.
Bodur İş Merkezi No:8 Kat:3
D:11 34752 İçerenköy - İstanbul

Telefon +90 216 577 69 21 PBX
Faks +90 216 577 69 25

ANKARA Şube
Çetin Emeç Caddesi 6. Cadde 64/ 9
Öveçler Çankaya / Ankara

Telefon +90 312 472 12 52 - 53 PBX
Faks +90 312 472 12 54

ADANA Şube
Cemalpaşa Mah. Fuzuli Cad.
Galleria İş Merkezi No: 364
Seyhan / Adana

Telefon +90 322 454 12 95

KOCAELİ Şube
Kemal Nehrozoğlu Cad. GOSB Teknopark,
High-Tech Blok, Kat:1 No: B3 Gebze - Kocaeli

Telefon +90 262 678 89 96-97
Faks +90 262 678 89 96

SD 110
50 x 4 x 200 cm

SD 120
50 x 4 x 200 cm

SD 130
50 x 4 x 200 cm

SD 140
50 x 4 x 200 cm

SD 150
50 x 4 x 200 cm

SD 160
50 x 4 x 200 cm

DIŞ CEPHE KAPLAMALARI

Yapılarınızın en iyi, en güvenilir dostu:
Sırf moda diye, dış etkenler dayanıksız ve pahalı kaplamalar, binanızın genel dokusu ile bir bütünlük sağlamıyor ise paranızı sakoğa atmış olursunuz.

Peki nedir bu inceelikler...

Ulaő Polistren'in dış cephe kaplama malzemeleri binalarınıza görsel mükemeliğe ve dış etkenlere en dayanıklı malzeme olmasının yanısıra benzer ürünlere göre daha ekonomiktir.

Yıl: 13 Sayı: 49 Mart 2012

e-dergimiz ayda bir yayımlanmaktadır

Yaygın süreli yayın

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ

ADINA SAHİBİ:

Fevzi DURGUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Samim UYKUSEVEN

Genel Yayın Yönetmeni

Şenol ÇARIK

Editör

Deniz TOPRAK

Görsel Yönetmen

Soner ACAR

Bildiren Yönetim Yeri:

USİAD Genel Merkez:

Keskin Kalem Sok. Esen Apt. No. 6/6

Esen-tepe- Şişli -İstanbul

Tel: (0 212) 217 36 48

Faks: (0 212) 217 36 50

e-posta: iletisim@usiad.net

bildirendergisi@usiad.net

www.usiad.net

Danışma Kurulu: (Alfabetik Sırayla)

Prof. Dr. Alpaslan Işıkli

Doç. Dr. Barış Doster

Prof. Dr. Emin Gürses

Prof. Dr. Eren Omay

Prof. Dr. Erol Manisalı

Prof. Dr. Gülten Kazgan

Prof. Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu

Mete Akyol

Murteza Çelikel

Şefik Soyuyüce

Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel

Prof. Dr. İ. Reşat Özkan

Dr. Necip Hablemitoğlu

Cevdet İnci

Onursal Başkan:

Kemal Özden

USİAD Denizli Şube:

Saltak Cad. No: 29 K: 6

Tel-Faks: (0 258) 264 27 28

USİAD İzmir Girişim Kurulu:

5709 Sk. No: 37 Karabağlar

Tel ve Faks: (0 232) 253 10 08

E-posta: tbayir@as-el.com.tr

Dergimize gönderilecek yazılar e-posta ile iki sayfayı geçmeyecek şekilde gönderilmelidir. Yazılardan yazarlar, reklamlardan firmalar sorumludur. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

DR. ÖZTİN AKGÜÇ

YENİ TEŞVİK YASASI NELER GETİRİYOR

8

MAKALE

Uğur CİVELEK

Nereye Koşuyoruz

10

SÖYLEŞİ

Ümit Ragıp ÜNCÜ

“Borların ‘AKP Usulü’ Özel-
leştirilmesine Karşı Çıkacağız!”

18

MAKALE

Prof. Dr. Erol MANİSALI

Küresel Rekabetin Ortadoğu'ya
Yansımaları

19

HABER

“Borsanın Yüzde 65'i Yabancı
Yatırımcının Elinde”

20

MAKALE

Dursun YILDIZ

“Su Hakkı” Neden Öne Çıktı.
Su Politikaları Açısından Nasıl
Bir Hak

28

MAKALE

Suay KARAMAN

Köy Enstitülerinden Günümüze

14

KEMAL ÖZDEN

“USİAD’ın Amacı Faiz Ve Ranttan Kurtulup
Üretim Ekonomisine Geçmek!”

Ulusal sanayimizin güçlendirilmesiyle, ülkemiz önder ülke, büyük ülke olabilir. Ancak ve ancak ulusal sanayisi güçlü ülkeler, gelişmiş büyük ülkelerin piyonu olmaktan çıkar, dünya uluslar topluluğunun başı dik, onurlu bir üyesi olur.

Bu güzelim memleketimizde, ulusal bütünlük içinde laiklik, demokratik cumhuriyete, sonsuza değin, ulusal bayrağımız altında, özgürce yaşamak için tüm ulusalcı güçlere çağrıdır.

Birlikte olalım, güçlü olalım, uyanık ve örgütlü olalım. Haine korku salalım, torunlarımıza bu güzelim ülkemizi aydınlık ve güçlü bırakalım.

Kemal Özden

"Derneğimizin kurucusu, Onursal Genel Başkanımız merhum Kemal Özden'i vefatının 6. yılında saygı, sevgi ve özlemle anıyoruz...."

fevzi.durgun@usiad.net

BAS KAN D A N S I T L E R E

Değerli dostlar,

USİAD olarak ülkemizin kaynaklarının ulusal çıkarlarımızdan yana, verimli ve akıllıca kullanılması yönündeki taleplerimizi yıllardır dile getiriyoruz ve getirmeye de devam edeceğiz. Dergimizin bu sayısında Maden Mühendisi Sayın Ümit Ragıp Üncü'yle gerçekleştirilen söyleşide de belirtildiği gibi başta bor olmak üzere yer altı ve yer üstü zenginliklerimiz büyük tehlikelerle karşı karşıyadır.

Yine Maliye Bakanı'nın açıkladığı rakamlara göre bütçe açığının Mart ayında 5.5 milyar lira, ilk üç ayda ise 6.5 milyar lira olduğunu görmekteyiz.

Süregelen bu ekonomik tablo ve gidişat üzümlere belirtmek isterim ki bizi hiç de iyi günlerin beklemediğini gösteriyor.

Hükümetin yeni açıkladığı teşvik sistemi ise olumlu ve olumsuz birçok noktayı içerisinde barındırmaktadır. Sayın Dr. Öztin Akgüç'le yapılan ve dergimizin sayfalarında okuyabileceğiniz söyleşide hocamız Yeni Teşvik Yasası'nı kapsamlı bir biçimde ele almış bulunmaktadır. Bu saptamaları ilgiyle okuyacağınızı ümid ediyorum.

Bu teşvik sisteminin cari açığı kapatacağını, dış ticaret açığını azaltıp, istihdam sorununu ortadan kaldıracacağını ümit etmekle birlikte bir 'sihirli değnek' gibi lanse edilmesinin ise abartılı olduğunu düşünmekteyim.

Zira bu paket, mevcut iktidar döneminde açıklanan 4. Teşvik paketidir. İlk teşvik paketi 2003'te açıldı, ikincisi 3 yıl sonra 2006'da, üçüncüsü yine 3 yıl sonra 2009'da, sonuncu olan dördüncü paket de 3 yıl geçtikten sonra 2012'de...

***

2006 yılından bu yana her Nisan ayında içimdeki boşluk ve özlem daha da artıyor. 19 Nisan derneğimizin kurucusu, onursal genel başkanımız, sevgili dostum Kemal Özden'in aramızdan ayrılışının yıl dönümü. Kemal aramızdan ayrılışı tam 6 yıl oluyor.

Değerli yazar Arslan Bulut'un da dediği gibi "USİAD'ın arıbeyi" sevgili Kemal Özden'i her geçen gün öyle çok arıyoruz ki!

Ve USİAD Yönetim Kurulu, üyeleri ve dostları olarak bir kez daha söylüyoruz: Rahat uyu Başkanım, bıraktığın bayrağı dalgalandırma, uğrunda bir ömür boyu mücadele verdiğin ilke ve değerleri sürdürme yolunda yürümeye devam ediyoruz.

Her şey gün geçtikçe daha zorlaşsa da ülkemiz daha karanlık günlere gitse de Mustafa Kemal ve Cumhuriyet devrimleri ışığında hiç durmadan yürümeye devam edeceğiz.

Sevgili Başkanım, seni bir kez daha saygı, sevgi ve özlemlerle anıyorum...

***

Nisan ayında bir özlem daha sarar içimi. 17 Nisan Köy Enstitüleri'nin kuruluş yıldönümü... Bu yıl 72.sini kutluyoruz. Ülkemizin dört bir yanına ışık götürmüş bu enstitülerin değerini bugünkü eğitim sistemimiz ve getirilen 4+4+4 sistemi nedeniyle öyle daha iyi anlıyoruz ki!

Ve 92. yılını kutladığımız 1. Meclisimizin açılışı ve aynı zamanda Atatürk'ün hediyesiyle dünyanın tek çocuk bayramı olan 23 Nisan'ı...

Gelecek güzel günlerin özlemiyle...

Sevgi ve saygılarımla,

Fevzi Durgun

Dr. Öztin AKGÜÇ:

“Çözüm Dolaylı Teşvikler Değil, Önemli Alanlara Doğrudan Kamu Yatırımı”

Söyleşi: Şenol ÇARIK

Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, ‘Yeni Teşvik Yasası’ni geçtiğimiz günlerde açıkladı. Çağlayan, yeni yasayla ilgili; “Bizim için 2023 vizyonu çok önemli. Cumhuriyetimizin 100. yılında hedeflerimize ulaşmak istiyoruz. Hedeflere ulaşma için 3 temel ihtiyacımız olduğunu tespit ettik. İhracatta emek yoğun teknolojiyen bilgi yoğun teknolojiye geçmeyi ve ithalatta en çok ithal edilen ürünlerin milli üretimin sağlamak istiyoruz” dedi. Biz de konuyu uzman bir isimle hesap uzmanları kurulu kökenli, finansal yönetim ve mali tablolar analizinde otoriter bir isimle, Sayın Dr. Öztin Akgüç’le konuştuk. Aynı zamanda Cumhuriyet gazetesinde de köşe yazarı olan Akgüç’le yaptığımız söyleşiyi ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

-Yeni sistemin 3 temel yaklaşımı olduğu belirtildi. Genişleyen sektörel kapsam, işgücü maliyetlerinin azaltılmasına yö-

nelik destekler, finansman imkanlarının genişletilmesi...

Siz ‘Yeni Teşvik Yasası’ni nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye, özel sektörü teşvik, özendirme yolu ile kalkınmayı hızlandırma, ekonomik sorunları çözüm konusunda 1920’li yılların ortalarından itibaren denemeler yapmaktadır. Bu bağlamda kapsamlı girişim, 1926 yılında kabul edilen Teşvik-i Sanayi kanunudur.

Teşvikin beklenen sonuçları vermesi, ekonomide bir hareketlenme yaratmaması ve dünya ekonomik ve siyasal konjonktürlerinin değişmesi üzerine, 1930’lu yılların başlarında Türkiye özel sektör teşviki yolu ile kalkınma stratejisinin yerine kamu iktisadi teşebbüsleri kıyaslırsak kalkındırma hızlandırma denemesine girişmiştir.

1950’li yıllarda, Demokrat Parti döneminde kapsamlı bir teşvik yasası kabul edilmekle beraber, 1950-1960 döneminde; ucuz kredi, piyasa fiyatının çok altında bir karla döviz tahsisi, KİT’ler aracılığıyla düşük fiyatla girdi sağlanması, yabancı sermaye teşvik kanunu, sirküler, tebliğ, bakanlar kurulu kararları, yönetmeliklerle belir alanla özel sektöre ayrıcalık yaratma gibi önlemlerle özel kesim özendirilmiş, kayırlmıştır.

1960’lı yılların başlarında Türkiye beşer yıllık kalkınma planları ile planlı kalkınma dönemine girmiştir. KİT ağırlıklı yönlendirici plan anlayışı, özel sektör özendirilmesi bağdaşmadığından, 1980 öncesi Demire-Özal ikilisi tarafından 933

sayılı yasası ile kapsamlı özel sektör teşviki uygulanmaya konulmuştur. Teşvik ucuz kredi, vergi indirim ve istisnaları, vergi ertelemeleri, öz kaynak katkısı, arazi tahsisi gibi önlemlerle uygulanmaktadır.

Teşvik konusunda tarihi özetin amacı kapsamlı teşvik uygulamalarına karşın, ekonomik sorunların çözülememesi, bazı göstergelere göre de ağırlaşmasıdır. İşsizlik, dış ticaret ve cari işlemler açığı, bütçe dengesizliği, yatırımtasarruf/GSMH oranının düşüklüğü, bölgesel gelişmişlik farkları, yatırımların sektörel dağılımda bozukluk gibi sorunlar süregelmiştir.

“KAYNAKLAR KAMUYA GERİ DÖNÜYOR MU?”

Teşvik, özendirme yolu ile sorunların çözülememesine karşın, politikada ısrar, belli kesimlere kaynak aktarma, bu görüntü altında kamufler kuşkusunu doğurmaktadır.

Teşvikin, özendirilenin bir maliyeti vardır. Vergi indirimi, istisna, ucuz kredi bir şekilde fonlanmakta, devlet bir kesimden alarak diğer kişi ve kuruluşlara kaynak aktarmadadır. Daha sonra bu örtülü biçimde aktarılan kaynaklar kamuya geri dönüyor mu? Dolaylı vergi yükünün sürekli artması, zamalar, süre gelen bütçe açıkları, gelir dağılımında en azından iyileşmenin olmaması, bölgeler arası gelişmişlik farklarının daha belirginleşmesi, birçok alanda reel ücret azalışı, kamudan ilk aşamada yapılan kaynak aktarımının kamu tarafından geri kazanılmadığını göstermektedir.

İktisatta fayda-maliyet analizi yapılmalı, alternatif sağlayacak maliyeti dikkate alınmalıdır. Fayda katılan doğrudan ve dolaylı maliyetinden, alternatif maliyetinden daha yüksek ise uygulama yapılmalıdır. Kaynaktan belli bir amaca yöneldiğinizde başka bir alanda sağlanacak fayda ve gelirden yoksun kalıyorsunuz demektir. Maliyet, özellikle alternatif maliyet hesabı katılmadan, yalnız sağlanacak fayda vurgulanıyorsa bunda bir eksiklik, yanlış var demektir.

“BELİRSİZLİK DE MEVCUTTUR”

Teşvikte belirsizlik vardır. Kaynak tahsis edildiği, özendirici önlemler alındığı halde özel sektör gereken yatırımları yapmayabilir. Hatta geçmiş dönem uygulamalarında olduğu gibi hayali yatırımlar vergi kayıpları maliyeti şişkin yatırımlar gündeme gelebilir.

Kamunun teşvik yolu ile dolaylı biçimde bazı amaçları gerçekleştirmeye çalışacağına, doğrudan yatırımlarla, kamunun doğrudan yatırım yapması gerekli işletmeleri kurması ile belirsizliği, azaltarak amaçları gerçekleştirmeye yönelmesinin daha uygun olacağını düşünüyorum. Aynı denemeleri yaparak farklı sonuçlar beklemek ekonomik bir davranış gibi gözüküyor.

Doğrudan kamu yatırımlarının özel sektörü harekete geçirecek, özendirecek bir yönü vardır. Yapılacak bir yöntem, girdi talebini artıracak gibi, çıktıları da yeni kullanım olanakları yaratacaktır. Yatırımların ileri-geri ekonomik etkileri, girdi-çıkıtı ilişkileri dikkate alınarak değerlendirmeler yapılmalıdır. Amaç görüntü vermek, belirli kesimlere, kişilere kaynak aktarmak değil, çözüm sağlamak olmalıdır.

“ENERJİDE YENİ KAYNAKLARA YÖNELMELİYİZ”

-Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, yeni yasayla ilgili; “Bizim için 2023 vizyonu çok önemli. Cumhuriyetimizin 100. yılında hedeflerimize ulaşmak istiyoruz.

Hedeflere ulaşma için 3 temel ihtiyacımız olduğunu tespit ettik. İhracatta emek yoğun teknolojiden bilgi yoğun teknolojiye geçmeyi ve ithalatta en çok ithal edilen ürünlerin milli üretimin sağlamak istiyoruz” dedi. Siz bu açıklamayı nasıl yorumluyorsunuz?

Tanılar yerindedir. Dünya gerçeğinden bilgi ekonomisine geçiyor. Bilgi en önemli üretim faktörü haline geliyor, bilginin kalkınma için etkili biçimde kullanılması önem taşıyor. Emek yoğun teknoloji kullanan geleneksel sanayi dalları üretim alanları göreceli olarak geriliyor. Bu nedenle ihracatta emek yoğun teknolojiden bilgi yoğun bir teknolojiye geçmek yerinde bir stratejidir.

Türkiye gibi büyük ekonomi özellikler taşıyan bir ekonomide, ihracat teşviki ile birlikte ithal ikamesi de gündeme gelmelidir. İthal ikamesi, riski daha az istihdam yaratma olanakları fazla, sanayileşmede ileri ve geri etkileri daha fazla olan bir stratejidir. 1980’li yılların başlarında itibaren ithal ikamesinin geri plana itilmesi alınan sonuçlarda dikkate alındığında bir eksiklik olmuştur.

Türkiye, özellikle enerji üretimde yeni kaynaklara yenilenebilir, temiz enerji üretimine öncelik vermelidir. Su, güneş ve rüzgâr enerjisi bu bağlamda ön plana çıkmaktadır. Enerjide dışa bağımlılık dış ödemeler dengesinde büyük açıklara yol açtığı gibi, ekonomik hatta siyasal bağımsızlığı tehlikeye düşürmekte, ekonomiyi kırılgan, dış gelişmelerden daha fazla etkilenir hale getirmektedir.

Bir yanda temiz, yenilenebilir enerji, yerli olanaklardan yararlanma

özendirilirken öte yandan nükleer yatırımlarına girişmek, özendirmek, çelişki gibi görünüyor. Nükleer enerjinin yarattığı çevre sorunları, kirlilik, risk, dolaylı toplumsal maliyetler dikkate alınmalıdır.

-Teşvikte öne çıkan bölgelerle ilgili yorumunuz nedir?

Farklı uygulama, farklılaşma yapılacaksa, bölgelerin iyi seçilmesi, geçişlerin, aktarmaların olmaması, gerçekten ekonomik faaliyetin seçilen yörelerde canlanması gerekir. Geçmiş uygulamalar bu konuda başarılı olunamadığını göstermiştir. Sonuçta sağlanan çıkarları olan gelişmiş yörelerde yararlanılmamıştır.

“ÖNEMLİ ALANLARA DOĞRUDAN KAMU YATIRIMI YAPILMALI”

-Eleştirilerinizi belirttiniz. Sizce çözüm ne olmalıdır?

İlk sorunuza yanıtlamışken, geçmiş uygulamalara da gönderme yaparak eleştirilerimi belirtmiştim. Çözüm dolaylı teşvikler değil önemli alanlara doğrudan kamu yatırımlarının yapılması olmalıdır.

-Son olarak neler belirtmek istersiniz?

Bilgi ekonomisi, bilgi yoğun teknoloji nitelikli insan gücü gerektirir. Nitelikli insan gücü yalnız işgünü değil girişimciyi de kapsar. Kit faktör sermaye değil girişimci nitelikli iş gücüdür. Farkı yaratacak, çözümü getirecek insandır. Kaliteli insan gücü yaratıcı girişimci geliştiremediğimiz takdirde amaçlar gerçekleşmez kâğıt üstünde kalır.

Uğur CİVELEK

Nereye Koşuyoruz

Zaman akıp gidiyor, gerek küresel gerekse de ulusal düzeyde belirsizlik ve kararsızlık azalmıyor. Ekonomi cephesindeki sorunlar ağırlaşmaya devam ediyor, siyasi gerginlikteki tırmanış sürüyor, istikrarsızlığın büyümesi önlenemiyor. Endişe kaynağı olarak gündemin üst sıralarına tırmanan bir soruna yüzeysel ve tepkisel şekilde müdahale edilirken diğer sorunlar alarm veriyor; korku nöbeti bitmiyor, sadece sorunlar arasındaki etkileşim daha da güçleniyor. Rekabet koşullarının bozulması, gelir dağılımının daha da adaletsiz hale gelmesi ve durgunluğun etki alanının genişlemesi gibi temel olumsuzlar kontrol altına alınamıyor. Gelişmiş ekonomiler içine girdikleri durgunluktan çıkamıyor, mali sektör ve kamu dengesizliklerindeki olumsuzlukları aşamıyor; gelişmekte olan ekonomiler ise farklılıklar gösterse de durumun daha kötüye gitmeyeceği iddialarına, kısa vadeden öteye inanan çıkmıyor.

Sermaye hedefleri gelişmiş ekonomi kaynaklı parasal gelişmelere bağlı olarak istikrarsız dalgalanmalar sergiliyor. Risk alma isteğinin azalması, enflasyon baskısının artması önlemiyor. Sürdürülebilir olmayan ekonomilerde sınırlar zorlanıyor, saadet zinciri yapısındaki değişkenler arası ilişkinin daha kırılgan hale gelmesi güvensizliği arttırıyor. ABD ile AB arasındaki, hangisinin daha olumsuz durumda olduğu yarışına ciddi boyutta cari açığı veya bütçe açığı olan gelişmekte olanların da katılmaya başladığı dikkat çekiyor.

MB'NİN YAPTIKLARI İTİBAR KAYBINA NEDEN OLUYOR

ABD ekonomisi için borç ve bütçe açığı sorunu çözümsüz kalmaya devam ediyor, mali sektörü kurtarmak adına yapılan parasal genişlemeler ise emtia fırsatları yolu ile hem enflasyon baskısı yaratıyor hem de cari açığı büyütüyor. Merkez Bankası (MB) ise yaptığı hamlelerle günü kurtarmaya çalışıyor fakat itibar kaybı bunun bedeli oluyor, sorunlar ise ağırlaşmayı sürdürüyor. Bu ortamda Başkanlık seçimlerine gidiliyor; çözümün deniz aşırı operasyonlarda aranması, söz konusu bölgelerde direncin artması kırılganlığı yükseltiyor.

Euro Bölgesi de ABD'ye benzer sorunlar yaşıyor. Borç ve bütçe sorunlarını ağırlaşması, durgunluktan çıkılamaması, özel sektörün rekabet güvenini kaybetmesi, mali sistemin daha da sorunlu hale gelmesi gibi eğilimler önlenemiyor. Merkez Bankası'nın yapacağı parasal genişleme ve parasal fonlarının boyutunu büyütme kısa vadede rahatlama yaratsa da mevcut sorunların ilacı olamıyor. Euro Bölgesinin temelleri çürümeye devam ediyor; gerek küresel gerekse iç sorunlardaki olumsuzlaşmanın kontrol altına alınmaması daha zor yılların

onarlı beklediğine işaret ediyor. Sorunlu üyeler ve alacaklılar arasındaki görüş ayrılıkları ile yönetenler ile yönetilenler arasındaki güvensizliğin büyümesi giderilemiyor.

Gelişmiş ekonomilerin 2000'li yıllar genelinde, parasal genişleme desteği ile sürdürülebilir olmayan rotada ilerlemesinin gelişmekte olanlar üzerindeki etkisi de ciddi bir istikrarsızlığa dönüşüyor. Özellikle yaşam koşullarının genelde ortalamasının altında olduğu ve nüfusun görece genç olduğu ekonomilerde kontrol kaybı daha kolay oluyor. Kuzey Afrika ve Ortadoğu coğrafyasında "Arap Baharı" denilen gelişmelerin kaynağını burada gerekiyor. Bir yandan olumsuz yaşam koşulları, diğer yandan eski yönetimlere yönelik tepkiselliğin büyümesi durumun kısa

vadede normale dönme şansını sıfırlıyor.

Küresel koşullar başata da belirttiğimiz gibi düzelmüyor, güven bunalımı ve istikrarsızlığın artması önlemiyor. Durum böyle olunca sorunların ağırlaşması pahasına kısa vadede günü kurtarmakla zorlaşıyor. Türkiye ekonomisini değerlendirirken yüksek düzeyli dışa bağımlılık nedeniyle küresel koşullardaki olumsuz değişimi hesaba katmak gerekiyor. Dünya ekonomisinde durgunlaşma eğiliminin güçlenmesi, enflasyon baskısının artması gibi eğilimler iyi şeyler söylemiyor; muhtemelen rekabet koşulları ve gelir dağılımı olumsuzlaşmaya devam edecek, ticaret hacmi ve sermaye hareketleri istikrarsız bir şekilde artacak, siyasi gerilimler daha bir yoğunlaşacak... Çin ve Hindistan gibi lokomotiflerde büyümenin ivme kaybetmesi bu endişelenmeyi teyit ediyor.

TÜRKİYE EKONOMİSİ

2012 yılının ilk çeyreğindeki görünüm yılın geri kalanında yaşanacaklar konusunda fazla bir şey söylemiyor. Resmi rakamlar büyümenin kontrollü şekilde ivme kaybettiği, enflasyonun yüksek düzeyini koruduğu, cari açığın umulan hızda gerilemediğini ve bütçenin buna rağmen olumlu olduğuna işaret ediyor. Bu genel tablo ile bireysel ve kurumsal bazda gelirler azalır iken borçların büyüyor olması gerçeği ile uyuşmuyor; bu nedenle olumlu eğilimlerin güçleneceği, olumsuzların ise düzelleceğini iddia etmek pek anlamlı görünmüyor.

Küresel koşullar Türkiye'nin cari açığını kontrol altına almasını zorunlu kılıyor, zira dış finansman kalitesi olumsuzlaşmaya ve kırılganlık artmaya devam ediyor. Bu nedenle 2012'ye ilişkin orta vadeli plan hedeflerinden olumsuz sapma artacak. Başta petrol fiyatı olmak üzere küresel koşullar bu sapsmaların boyutu

üzerinde belirleyici olacak. Diğer taraftan önemli ihrac pazarımız durumundaki Avrupa'nın daha da durgunlaşması, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın istikrarsızlaşması sıkıntı yaratacak. Dış talebin daralma tehlikesi ile ve büyüme hedefinin gerisinde, enflasyon ve işsizlik hedefinin ise üzerinde kalınacak. Büyüme veya enflasyon hedefine odaklanılır ise yumuşak iniş şansı olmayacak. Bu süreçte bütçe gelirleri azalacak ve açık bir miktar büyüyecek; cari açıktaki durum enerji fiyatlarına göre şekillenecek, mali sektörde sorunlu krediler ile birlikte kredi maliyetleri artacak. Nisan ayı başında yapılan elektrik ve doğalgaz zamları yukarıda ifade ettiğimiz yöndeki olumsuz gelişmeleri hızlandıracak bir potansiyel taşıyor. Bu eğilimler Türkiye'ye ilişkin risk algılamasını derinleştirip Türk Lirasında değer kaybını, enflasyon ve faizlerde yükselişi, beklentilerde bozulmayı tetikleyebilir. Menkul ve gayrimenkul değerlerinde yaşanacak gerilemeler bilançoları iyice yıpratabilir ve güvensizlik artabilir.

VERİLER GERÇEĞİ YANSITMIYOR

Türkiye İstatistik Kurumu'ndan yapılan açıklamaya göre Türkiye

Ekonomisi 2011 yılında yüzde 8,5 büyümüş. Yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 11,9 olan rakam son çeyrekte yüzde 5,2'ye gerilemiş. Bu rakamlar gerçeği yansıtmıyor. Ancak durgunlaşma yönündeki eğilimi gösteriyor. 2012 yılında da bu eğilimin güçlenerek devam etme olasılığı oldukça yüksek. Yine aynı kurumun rakamlarına göre kişi başına gelir 10444 dolar olarak gerçekleşmiş! 2002 yılında 2149 dolar olan rakamın onuncu yılda kabaca dört katına çıkmış olması gerçeği yansıtmıyor. Bu görünüm sayesinde bireysel ve kurumsal bazda gelirler azalırken borçlar büyüyebildi, gün kurtarıldı. Ancak dış koşullar ve cari açık artık böyle devam etmeyeceğini söylüyor. Bu gerçeğin açığa çıkması Türkiye için yumuşak iniş şansını ortadan kaldırabilir...

Türk ekonomisinin mevcut yapısı ile ne büyümemeye veya enflasyonun yükselişine ne de cari açığın büyümesine tahammülü bulunuyor. Ancak dış finansman koşulları, petrol fiyatları ve cari açık enflasyonist durgunluk olasılığını güçlendiriyor. Tasarruf ve teşvik gibi mikro yaklaşımlar ile bu olumsuzluğu terse çevirmek pek olası görünmüyor.

Maden Mühendisi Ümit Ragıp ÜNCÜ:

“Borların ‘AKP Usulü’ Özelleştirilmesine Karşı Çıkacağız!”

USİAD Bildiren Haber Merkezi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak 5 Mart 2012 tarihinde Başbakanlığa iletilen “Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” 20 Mart 2012 tarihinde Meclis Başkanlığı'na gönderildi.

Bor yasa tasarısının gerekçesinde ayrıca, 2840 sayılı kanundaki “devlet eliyle işletme” kavramının tartışmalı hale geldiği, farklı görüşlerin ortaya çıktığı, bu nedenlerle bu madenlerden beklenen gelirin sağlanmadığı savunuluyor.

Bu çerçevede biz de konuyu

Maden Mühendisi Ümit Ragıp Üncü ile konuştuk.

Bor, toryum ve uranyum madenlerinin hizmet alımı yöntemiyle özel sektöre devri, madenlerin yüksek stratejik önem ve değeri dikkate alındığında, ne gibi sonuçlar doğurur?

Toryum ve Uranyum Nükleer hammaddeleridir. Bu madenleri eğer bir nükleer politikanız ve bir nükleer tesisiniz var ise işletmek durumundasınız, yoksa bir takım gelişmiş ülkelerin nükleer hammadde ihtiyaçlarını karşılamak için değil. Bu gün Ülkemiz de iyi hesaplanmamış, acele alınan gizli saklı kararlar ile bir nükleer enerji tesisi yatırımı söz konusudur. Bu santralin teknolojisi, nükleer yakıt cinsi vs. gereksinimleri neye göre karar alınmıştır. Bir ülke size anahtar teslimi bir nükleer tesisi kuracak ve siz bu tesis ile ilgili kararlarda söz sahibi olmayacaksınız ve bu ülke size elindeki bir denemmişliği tartışılan bir paket nükleer enerji tesisi kuracak. Şimdi bilgi internet ortamında göreceli olarak daha ulaşılabilir bir yapıdadır. Bir kısım ülkelerin ve bir kısım bilim insanlarının, uranyum yakıtlı nükleer santrallerin kaza riski, atık yakıtı depolama sorunu plütonyumca zengin atığın atom

bombası yapılabilme sürecini doğrudan içerdiği gibi hususların günümüzün ve geleceğin en büyük tehditleri olduğundan bahisle yeni ve daha tehlikesiz, riski daha da azaltılmış bir takım nükleer tesis çalışmaları yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmaların en önemlilerinden biri toryum bazlı santraller bir diğeri ise bor ve uranyum atomlarının farklı çarpıştırma metotları ile nükleer tehlikesi azaltılmış santrallerdir. Bu çeşit santrallerin 2030-2040 yıllarından itibaren devreye alınması çalışmalarının sürdürüldüğü gözlenmektedir.

Bor madeninin enerji alanında bir takım uygulamalarının da başladığı bilinen bir gerçektir. Nedir bunlar; örneğin araç yakıtı olarak alternatif yakıt teknolojisi çalışmaları, enerji depolaması açısından bor içerikli piller ve bataryalar, bor izotopu kullanan Tokamak türü santraller, belki de gelecekte bor elementinden enerji santralleri kurulması bile gündeme gelecektir. Bugün bor hidrit yakıt pilleri yapılıyor, bor temelli bataryalar artık cep telefonları, dizüstü bilgisayarlar gibi ileri teknoloji ürünlerinde kullanılmaya başlıyor. Bor Motorları Elementer boru saf oksijenle yakıyor, elementer bor yakıldıktan sonra atığı ayrı bir haznede tutuluyor çünkü birik-

en atık B2O3 yani bor. Bugün teknolojide geldiğimiz nokta da cep telefonları ile görüşme yapma dışında, uzay yolu filmlerindeki gibi bilgisayarlara bağlanıp her türlü işlemi gerçekleştirip film seyredabiliyoruz, GPS olarak kullanabiliyoruz vs. bir Blu-ray DVD ye ise neredeyse milli kütüphaneyi sığdıracak hale geldik. Bu olanları 50 yıl evvel söyleyebilseydiniz kimse size inanmazdı deliye bak derlerdi. Olsun bize yine deliye bak desinler, 40-50 yıl sonra Borların dünyanın en önemli enerji hammaddesi olmayacağını kim öne sürebilir. Hali hazırda ülkemizin araştırılan rezervleri dünyaya 500 yıl yetiyor, bu yüzyılın başında keşfedilen petrolün ömrü önümüzdeki yüzyıla yetmeyeceği artık gün gibi aşikâr o halde yeni enerji kaynaklarından biri de neden Bor olmasın?

“BU DEVİR GELECEĞİMİZİ ULUSLARASI ŞEBEKELERE TESLİMİN ÖN ÇABASIDIR”

Şimdi bütün bu yukarıda özetle anlatmaya çalıştığımız hususlara baktığınızda bor, toryum ve uranyum madenlerinin hizmet alımı yöntemiyle özel sektöre devri geleceğinizi tamamen uluslararası şebekelere teslim etmenizin öncü çalışmalarından

başka bir şey değildir. Gelecekteki enerji planlamaları ülkelerin bağımsızlıklarına korumakla birer eşdeğerdir, gerçi petrol kaynaklarına sahip göreceli de olsa bazı bağımsız ülkeler özgürleştirme adı altında saldırılara uğramış ve kaynaklarının kontrolleri tamamen emperyal amaçlı saldıran ülkelerin kontrolüne alınarak ele geçirilmiştir. Eğer bir gün gelecekte ki görünen odur (hidrokarbon kökenli kullandığımız enerji kaynaklarının ömrü çok azalmıştır) hidro karbon kökenli enerji yerini alternatif enerji sistemlerine ve kaynaklarına bırakacaksa, toryum ve bor en önemli alternatif kaynak olma özelliklerinden dolayı başat rolünde olacaklardır. Siz bu kaynakları geleceği planlamadan, gelecek hesabınızı yapmadan, bilime, mühendisliğe, bilim insanına ve mühendise kulak vermez iseniz, günü kurtarmak amacı ile şu veya bu şekilde üretim dersiniz, geleceğinizi ipotek altına alırsınız, bağımsızlığınıza set çekersiniz. Maden Mühendisleri Odasının 50 aşkın bir süredir söylediği bir söylem vardır “Doğal Kaynakların Gerçek Sahibi Halktır” diye. Gelecek Nesillerin Mirasını bugünden mirasyedi gibi bitirmenizi gerektiren zaruri bir durum söz konusu değildir, o halde torunlarımızın mirasını bugünden

yarına koruyup kollamak da bizim neslimizin görevidir.

Bor, toryum ve uranyum madenlerinin hizmet alımı yöntemiyle özel sektöre devri, madenlerin yüksek stratejik önem ve değeri dikkate alındığında, ne gibi sonuçlar doğurur? sorusunun karşılığı şudur; “Gelecek nesillerin sahibi olacağı tam bağımsız bir ülke olmak yerine her şeyi ile emperyal emellerine bağlandığınız kapitalistlerin düzenine ayak uyduran her yönüyle tam bağımlı bir ülke olursunuz.”

“Devlet eliyle işletme” kavramının bugüne kadar uygulamada yol açtığı sorunlar oldu mu, varsa neler?

2011’ yılına geldiğimizde Türkiye dünya bor tüketiminin miktarca % 45’inden fazlasını karşılamaya başlamıştır. Pazar payında kısa süre içinde artış sağlanmıştır. Bu artışın nedeni hammadde üretimindeki artış değil rafine ve kimyasal ürün üretimindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Bor madenleri birbirini ikame edebildiği için, Etibank’ın dünya piyasalarında etkili olması, ancak rakibi US Boraks gibi, tekel konumunda olması ile mümkün olabilirdi. Etibank bor üretiminde ve pazarlanmasında tekel olduktan sonra katma değeri yüksek bor türevlerini üretmeye yöneldi. Boraks dekahidrat, penta hidrat, borik asit, sodyum perborat, sodyum perborat monohidrat v.b ürünleri üretilip ihraç etmeye başladı. Bunun yanında dünya bor piyasasını çok yakından izlemeye başladı. 1978 yılında toplam 83 milyon dolar olan bor ihracatımız, 2011 yılında 850 milyon dolara ulaştı. Tek elden pazarlamanın verdiği avantajla tonu 40-60 dolardan satılan ham bor bugün hemen hemen hiç satılmaz iken, rafine ve kimyasal ürünler ise 800 doları bulan fiyatlar ile satılmaktadır.

Bugünkü adı Eti Maden olan bor işletmeleri'nin katma değer üretimini arttırmaya yönelik rafine ve kimyasal ürün yatırımları sonucu Türkiye % 100 ham cevher satan ülke konumundan % 90 rafine ve kimyasal ürün satan ülke konumuna geldi.

Eti Maden bor işletmeleri bütün bunların sonucunda dünya bor pazarının % 40'ını kontrol eder hale geldi. Aracıları ortadan kaldırarak

Genel Müdürlüğünce işletilen bor madenlerimizi ele geçirmek için geçmişte olduğu gibi, bugün de çeşitli senaryolar düşünenler olabilir. Zaten bor madenciliğimizin 150 yıllık serüveni hep bu tip cinliklerle doludur.

“150 YILDAN BU YANA SÜRDÜRÜLEN CİNLİKLERİN VE HİNLİKLERİN SON AŞAMASI”

doğrudan tüketicinin kapısına mal ve ürün verebilecek kendi pazarlama ağına kavuştu. Özetle söylenecek olursa 1978 yılı öncesi, bu sektördeki yerli ve yabancı özel işletmeler fiyatlarda büyük indirimler yaparak birbirlerinin pazarını kapma yarışına girmişlerdir. Ancak çok kaliteliyelerinin çıkartılıp diğerlerinin yeraltında bırakıldığı, ciddi yatırım yapılmadan çevreye, doğaya, tarıma herhangi bir özen gösterilmeden yapılan iptidai denecek şekilde madencilik faaliyetleri yapılmış ve ülke büyük miktarda döviz kaybettiği gibi yer altı servetleri ucuz fiyatlarla yabancıların hizmetine sunulmuştur. Ülkemize 2011 yılında 875 milyon dolar kazandıran ve yakın gelecekte de milyar dolarları hedefine koyan Eti Maden İşletmeleri

Peki, “devlet eliyle işletme” kavramının bugüne kadar uygulamada yol açtığı sorunlar oldu mu, varsa neler?”

Evet, bor madenlerini devlet eliyle işletmek çok çok büyük sorunlara yol açtı. Açtı da kime açtı, 1978 öncesi, bor madenlerini işleten küçük sermayeli Türk aile madencilik şirketlerine açtı, İngiliz şirketine açtı. Çünkü bor ile ilgili ileri ürün yatırımlarını yaparsanız, bor üretimini ve pazarlamasını tek elde devlet elinde toplarsanız rezervlerinizin nasıl 600 milyon tondan 3,5 milyar tona geldiğini ve dünya bor rezervlerinin % 72'sinin elinizde olduğunu, tonu 15-25 dolara satılan bor madeninin nasıl tonu 800 dolarları bulan rafine ve kimyasal ürünlere dönüştüklerini, fiili üretimdeki payınızın % 40'lara

dayandığını ve toplam ihracat gelirinizin 70-80 milyon dolardan 850 milyon dolara geldiğini, size hiçbir zaman vermedikleri rafine ürün ve kimyasal ürün teknolojilerini, patent know-howlarını nasıl kendi bilim insanlarınız ve mühendisleriniz ve işçileriniz ile yarattığınızı ortaya koymak İngiliz şirketinin ve onun yerli işbirlikçilerinin ülkeyi nasıl ucuza kapattıklarının ortaya çıkarılması ile halkın gözünün açılması sorununu açmıştır. Kapitalizm açısından “sömürdükleri halkın gözünün açılması” ve “sömürdükleri halkın madenlerine sahip çıkması” bu en büyük sorundur ve bu sorun kapitalizm açısından öyle ya da böyle çözülmesi gereken bir sorundur. Bu yüzden bugün TBMM gündemine getirilen 2840 sayılı yasada küçük bir düzenleme yapmak ile başlatılması planlanan büyük oyuna “Bor” madenlerimiz ile ilgili 150 yıldan bu yana sürdürülen cinliklerin ve hınlıkların son aşamasıdır diyebiliriz.

Türkiye kamu elindeki bor tuzlarını genellikle basit işlemlerle hammadde düzeyinde değerlendiriyor. Özel sektör bor, trona gibi madenlerde “yüksek katma değerli” üretim ve nitelikli ürün beklentisini karşılayabilir mi? Ne ölçüde?

Eti Maden elindeki bor rezervlerini basit işlemlerle değil aksine kimyasal süreçler içeren prosesler ile nitelikli uç ürün üretme politikasını benimsemiş olarak her sene bir adım daha ileriye atarak ilerlemektedir. Doğaldır ki bu ilerlemeler kolay olmamaktadır. Yeterli bilgi birikimine sahip olduğunuz halde istediğiniz makine, ekipman ve donanımı temin etmekte her zaman önünüze güçlükler çıkarılmaktadır. Bütün bu sorunlara rağmen Eti Maden bir devlet kuruluşu olarak çabalarını ve mü-

cadelesini işçisi ile mühendisi ile sürdürmektedir.

2840 sayılı kanunun 2. maddesinde değişiklik öngören kanun tasarısı 20 Mart 2012'de Bakanlar Kurulunca TBMM Başkanlığı'na sevk edildiği bilinmektedir. Gereğesinde ayrıca, 2840 sayılı kanundaki "devlet eliyle işletme" kavramının tartışmalı hale geldiği, farklı görüşlerin ortaya çıktığı, bu nedenlerle bu madenlerden beklenen gelirin sağlanmadığı savunuluyor. Soru ile beraber bu gerekçeyi yukarıda ki hep değerlendirdik. Bugün 850 milyon dolar ihracatınız ve 875 milyon dolar (25 milyon dolar iç satış) toplam satışınız var ise sorunun iç tüketimde olduğu açıktır. Türk Özel Sektörünü yurt içinde bor kullanan sanayileri kurmasının önünde bir problem mi vardır? Türk Özel Sektörü niye bor madenini kullanan yüksek katma değerli ileri teknolojik ürün yatırımlarını yapmıyor, yoksa birileri onlara da bu teknolojik yatırımların imkânını vermiyor, geçmişte Eti Maden İşletmeleri'ne yaptıkları gibi.

"SOĞUMAYA BIRAKILAN PLAN YENİDEN DEVREDE"

2020'li yıllarda bor piyasasında tek etkin kuruluşun Eti Maden olacağı bir gerçektir. Bu gerçek 1995'li yıllardan sonra gözükmeye zaten başlamıştı. Ülkemizdeki bor madenlerinin mineralojik yapısı, cevher yataklarının durumu ve konumu, pazara yakınlık vs. nedenlerden dolayı bor üretici firmalar Eti Maden gibi bir devle uğraşmanın çok zor olacağını farkındaydılar. Bu nedenle en iyi mücadele yöntemi onu mümkün olursa kontrol edebilecek oranda ele geçirmek veya parçalayarak gücünü azaltmaktır. Buna paralel sayılabilecek ikinci bir düşünce yurt içinde gelişmiştir. Birçok firma (buna 1978 öncesi işleticiler de

dâhil) bu altın yumurtlayan tavuğa az ya da çok oranda sahip olmak için mücadele vermeye başladılar. Bire mal edip yirmiyeye satacağımız bir ürünün kaynağına kim sahip olmak istemez ki? Üstelik öyle bir mal ki canınız isterse tesisi satın aldığınız değer çok üstünde bir fiyatla hazır bekleyen uluslararası firmalara hemen satabilirsiniz!

2000 yılının sonunda devletin resmi gündemine borların özelleştirme idaresine devri girdi, ancak ilk toplumsal tepkiler nedeniyle gündemden hızla çıktı. Gerçekten çıktı mı? Çıkmadı, ancak soğumaya bırakıldı. Bu pişmiş yemek ısıtılıp ısıtılıp önümüze defalarca gelecekti. Ta ki uygun bir konjonktürde amaca ulaşınca kadar. Ancak bu ara verme işlemi çok da uzun sürmedi nitekim 5 Mart 2012 tarihinde 2840 sayılı yasaya bir ilave paragraf ortaya konmuş ve Bakanlar Kurulu'nun imzasına açılmıştır.

Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Sayın Bülent Arınç, "Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımızın iki sunumu oldu. Bunlardan birisi 'Bor Tuzları Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Ham maddelerinin İşletilmesini Linyit ve Demir Sahalarının

Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'dır. Bunun özeti, bor tuzları uranyum ve toryum madenlerinin üretim ve zenginleştirme faaliyetlerinin ürün mülkiyeti Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nde kalmak üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilmesi ön görülüyor" demıştır.

Engel neydi 2840 sayılı yasa, bir paragraf ilave edersin kurtla kuzu hikâyesini gerçekleştirirsin. Malum hikâyeyi bilirsiniz. Kuzu dereden su içerken kurt gelmiş, "seni yiyeceğim" demiş. Kuzu "neden?" diye sormuş, "suyumu bulandırdın" demiş kurt. Kuzu "ama ben suyun aşağısındayım, nasıl bulandırırım?" deyince, kurt "olsun ben aklıma koydum ya, seni yiyeceğim" diye yanıtlamış.

Aynen durum bu, kurt kuzuyu yemeyi aklına koymuş bir kere, ancak bizde kurdun bu niyetinin sürekli karşısında direneceğiz ve halkın sahibi olduğunu söylediğimiz BOR madenimizin adı her ne olursa olsun bu yasa değişikliği ile yapılması planlanan Borların "AKP usulü özelleştirilmesine" karşı çıkacağız.

27 Haziran 1999 tarihinde Leyla Tavşanoğlu'nun Cumhuriyet gazetesinde Kurucu Genel Başkanımız Kemal Özden ile yaptığı röportajı sayfamıza taşıyoruz.

“USİAD’ın Amacı Faiz Ve Ranttan Kurtulup Üretim Ekonomisine Geçmek!”

‘Kaynakların Paylaşımı Adil Değil’

Ülkemizde ulusal çapta etkin olan iki ‘SİAD’a bir yenis eklendi. Bu, kuruluş aşamasını 1998 Aralık ayında tamamlayan Ulusal Sanayici ve İşadamları Derneği (USİAD). USİAD, Türkiye’nin bugünkü ekonomik ve siyasi zafiyetine tepki olarak, artık faiz ve rant ekonomisinden kurtularak üretim ekonomisine geçmeyi savunan bir grup işadamı tarafından kurulmuş. Genel başkanları da felsefe öğrenimi görmüş ve felsefe yapmaya ilgi duyan Kemal Özden adlı genç bir işadamı. Kemal Özden’le bugün Türkiye’ye dışarıdan dayatılmak istenilen politikaları, gelecekte haberler vererek örneğin bir Asya krizinin

patlak vereceğini altı ay önceden “tahmin eden” George Soros misali uluslararası spekülâtorlerin gerçekteki marifetlerini, Türkiye’nin bugünkü çıkmazından kurtulabilmesi için faiz ve rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçerek bütün dünyayla rekabet eder hale gelmesi gerektiğini konuştuk. Özden, konuşmamız sırasında başkanlık ve yarı başkanlık sistemi tartışmalarıyla ilgili olarak “Türkiye’nin kaynakları adil dağıtılmadığı için huzursuzluk bitmiyor. Bazıları buna başkanlık ya da yarı başkanlık sistemiyle çözüm bulmaya çalışıyorlar. Bu çözüm, bugünkü kaynak paylaşımının devamına yönelik bir despotik yönetim arayışıdır” cümleleriyle görüşlerini dile getirdi.

USİAD’ın kuruluş çalışmalarının Aralık 1998’de tamamlandığını ve hayata geçtiğini biliyoruz. USİAD’ın kurulmasındaki amaç neydi?

Ulusal düzeyde örgütlenmiş iki anlayış vardı. Biz üçüncü bir anlayış olarak geliyoruz. Birinci anlayışı IMF’ci ve Brükselci olarak görüyoruz. Bu anlayış, görüşlerini Türkiye’nin tam çıkarınaymış gibi savunuyor. Öbür anlayış Arap milliyetçiliğini İslamış gibi Türkiye’ye getirmeye çalışıyor.

Ben buna, “Cumhuriyetle doku uyumsuzluğu olan” diyorum. Bu iki anlayışın da geçmiş yıllarda çıkmazları görüldü. Aslında bir anlayış öbürünü üretti. Bu da etki-tepki gibi oldu. USİAD dünya çapındaki ayrışmaların ve dünya çapındaki tartışmaların da biraz ürünü.

Neden?

Çünkü 20 yıldır süregelen o çılgın Yeni Dünya Düzeni (YDD) globalizm denen şey, uluslararası basında da izlediğimiz gibi ve hatta son G-8 toplantısında kendilerinin açıkladığı gibi, YDD ve globalizm son 20 yılda yoksulluğu arttırdı ve dünya ölçeğinde zenginlerle fakirler arasındaki arayı iyice açtı, ahlaki çöküntüyü fazlaştırdı. Bunu da kendileri itiraf etmek zorunda kaldılar.

Bu son bir yıl içindeki ilginç bir gelişme. Ondan önce globalizme toz kondurulmuyordu. Ama sonuçta dünya çapındaki çöküntüyü kabul etmek zorunda kaldılar.

1998’deki Asya kriziyle birlikte bütün uluslararası basında, “Globalizm çöktü mü? Globalizm tüken-di mi” sorusunu soran makaleler izlemeye başladık. Zenginlerin fakirleri hortumlamaları gayretlerine karşı uluslararası ve ulusal aydınların çözümleri hep ulusal

ekonomi çizgisinde. Gelişmekte olan ülkeler ulusal ekonomilerini güçlendirirlerse zenginliklerin gelişmiş ülkelere kaydırılmasını engelleyebilecekler. İşte, biz tam o noktada değişik arkadaş gruplarında yaptığımız toplantılarda, "Herkes Cumhuriyet için kendi alanında bir şeyler yapabilirse, kendi alanında ağırlığını koyabilirse aydın, insan olmanın sorumluluğunu taşıyan ve bu ülkeden yararlanan kişiler olarak bir şeyler yapabiliriz" dedik. İşadamları olduğumuza göre Cumhuriyet'in temel değerlerine bağlı, ulusal ekonomiyi güçlendirecek, Mustafa Kemal' in ulusal ekonomi ülküsünden hareket edebilecek ve ulusal sanayi ürünlerini kaliteyle birleştirip tüm dünyaya satma perspektifini önüne koyacak bir çalışmayı gerçekleştirebilir miyiz, diye düşündük.

Anadolu'nun pek çok şehrini gezdik. İstanbul'da kısa gözlemlerle olabileceğine inandığımız şeylerin Anadolu'da büyük bir kabul gördüğünü fark ettik. USİAD bir temsil sorunu olmaktan da öte dünya çapındaki bir ayrışmanın da ürünü olarak globalizme ya da YDD'ye karşı yeni çıkışın fikirlerini olgunlaştıracak. Türkiye'de globalizme, YDD'ye karşı direnişin, ulusal ekonomi fikrinin güçlendirilmesi için de bir merkez olacak işadamları örgütüne ihtiyaç var, diye düşündük. İşte USİAD bu fikirden doğdu.

Ulusal çapta örgütlenmiş iki anlayış vardı, dediniz. Bunların isimlerini isterseniz ben söyleyeyim. Birisi TÜSİAD, öbürü MÜSİAD. Özellikle TÜSİAD'ın uzun yıllar Anadolu iş dünyasına sırtını döndüğünü gördük. Bunu nasıl karşılıyorsunuz?

Zaten onun kuruluş mantığı buydu. Türkiye'de siyaset yapmak, kaynakları paylaşma sanatıdır. Az önce sizin is-

mini verdiğiniz derneğin yönetimindekiler, sanayi ve ticaret odalarında Anadolu sermayesiyle demokrasiyi bir oy hakkıyla paylaşma durumundaydılar. Esas, bu dernekleri, Türkiye'nin yönetimindeki karar haklarını onlarla paylaşmamak için kurdular. Bence bu derneklerin kuruluş mantığı Türkiye'de demokrasinin önüne geçilmesi için daha az bir azınlığın söz ve karar hakkı olabilmesidir.

Derneklerin içinde bile çok fazla bir demokrasi anlayışı olduğunu söylemek mümkün değil. Kaldı ki kendi üyeleri de bunu söylüyor. O üyelerin ortalama bir söz hakkı

yoktur.

Derneklerin son on yılda inisiyatif almaya başlamalarıyla yeniden o dernek Anadolu'da işadamlarını, SİAD'ları örgütlemeye çalışıyor. Sayı itibarıyla yarı yarıya başarılı. Ama topladıkları itibarıyla söz alan her üç üyeden ikisi, "Biz kimsenin tosuncuğu değiliz. Biz kimsenin ağabeyliğini kabul etmiyoruz. Biz başlı başına bağımsız örgütüz" diyorlar.

USİAD'ın tavrı bence daha güzel. Anadolu'daki şehir SİAD'larını şehir işadamları kulüpleri gibi görmek, Türkiye çapında belli bir anlayışı, belli açılımı ulusal düzeyde

kabul etmektir. İşte, o anlamda USİAD üçüncü bir örgütlenme. Biz USİAD olarak Anadolu'daki SİAD'ların girişimlerini destekliyor, bunları içtenlikle kabul ediyoruz. Biz ulusal düzeydeki bir örgütlenmeyiz. Onlara kesinlikle alternatif değiliz.

İsterseniz biraz daha globalleşmeden söz edelim. Globalleşme dünyada hâlâ devam ediyor...

Evet, kör-topal da olsa devam ediyor.

Globalleşmenin bu kadar alan kaybetmesine karşılık ekonomilerin globalleşmesinin hâlâ savunulmasını nasıl karşılıyorsunuz? Bu bağlamda ulusal ekonomilerini koruyan ülkelerin uluslararası ekonomik krizlerden en az etkilenenler oldukları görüşleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Örneğin bu Asya krizini en az zararlarla atlatan, ulusal ekonomisini sıkı sıkı koruyan Malezya oldu. Bu konudaki değerlendirmeleriniz nedir?

Aslında Asya krizi çok ciddi bir laboratuvardır. En kötü atlatanı da söyleyelim bari. Biz yaşamadan bu deneyimleri elde etmek de çok ekonomik bir çözüm. Bu röportajı geçen yıl yapmış olsaydık size, "Dünyanın dokuzuncu büyük sanayi ülkesi Güney Kore'dir" diyecektim. Bunu benim söylemem önemli değil. Geçen yıl bu zamanlar uluslararası basın, Güney Kore mucizesinden söz ediyordu. Ama Asya krizi vurunca Güney Kore ekonomisi bir gecede kâğıttan kaplan gibi devrildi; bitti, gitti.

Güney Kore'ye kredi açan üç büyük uluslararası şirket geldi, Güney Kore'nin başına Düyun-u Umumiye gibi oturdu. Asya krizinde Güney Kore olayıyla birinci dersi çıkarıyoruz. Sanayinizi dünyanın

dokuzuncu büyük sanayisi haline getirebilirsiniz. Ama bu, kendi ulusal birikiminize ve ulusal teknolojiye dayanmayıp gelişmiş ülkelerin montaj sanayiinin elinde ve onların bilgi birikiminin oluşturduğu bir sanayi ise bir gecede yıkılabilir. Bunun doğrusu kendi ulusal bilgi birikiminizi ve ulusal teknolojinizi oluşturmak, o bilgi birikimi ve ulusal teknoloji doğrultusunda ulusal sanayii yerleştirmektir. Bu sanayi sağlıklıdır ve bir gecede herhangi bir spekülâtörün lafıyla da yıkılmaz.

Bu, ulusal sanayimizi oluşturmak anlamında birinci derstir.

İkinci olarak Malezya için Asya krizinden en az etkilenen ülke tanımı yapıyor. Birçok ülke ekonomisinin yüzde 70-80 mahvını yaşarken uluslararası ekonomistler Malezya için yüzde 10-15 oranını veriyor. En çok abartan bile, yüzde 20 zarar gördü, diyor. Ben Malezya ya da başka bir yabancı ülkeyi tahlili edebilecek kadar uluslararası ekonomik verilere sahip değilim, ama uluslararası basından topladıklarımın öğrendiğim en temel farklılık, Malezya'da para kanunu olmasıdır. Dolayısıyla da ekonomi spekülasyona açık değil. Döviz giriş çıkışları, yasak değil, kayıt altında. Belli bir miktar üzerinde Malezya'ya döviz sokarsanız devlete deklare etmek zorundasınız. Sınırlar öyle yol geçen hanı gibi değil. Pek çok Batı ülkesinde de aynı yasalar ya da benzerleri geçerlidir. USİAD olarak kurulduğumuz günden beri, geçmişteki gibi olmasa bile günün koşullarına uygun olarak para kanununun mutlaka çıkarılması gerektiğini savunduk.

Paranın önemi nedir?

Paranın satın alma gücü anlamında söylemiyorum, ama paranın çok büyük önemi var. Para egemenlik aracıdır. Bir ülkede

hangi paranın geçerli olduğuna bakarak egemenliği de tayin edebilirsiniz.

Bizde galiba dolar ve mark çok geçerli...

O zaman ulusal egemenliğimizin çok hırpalandığı sonucunu çıkarabiliriz. Paranın ulusal egemenlik aracı olduğu benim yeni bir tespitim değil, Aynısı Mustafa Kemal 'in de tespiti. Ulusal para geçerliliğini ve değerini cumhuriyetimizin kuruluşunun ilk yıllarına kıyasla aşağı yukarı 500 bin kat düşürmüştür. Demek ki cumhuriyetimizin ilk kuruluş yıllarındaki yöneticilerimizin kalitesi bugünkü yöneticilerimizin kalitesinden beş yüz bin kere iyidir. O nedenle de yeni yöneticilerimiz yeni bir "Onuncu Yıl Marşı" yazdıramıyorlar.

Özetlemek gerekirse... Uzakdoğu ülkelerinin hangileri krizden en az zararı gördüler? Bunları nasıl önlediler? Bunları Türkiye ölçeğinde değerlendirmek lazım. Ama bu kararları alabilmek için de gelişmiş ülkelerin politikalarından bağımsız politikalar geliştirebilme azim ve kararını vermek gerekiyor.

Bir de Türkiye'ye uluslararası tahkim dayatılmak isteniyor. Bu amaçla anayasa değişikliği girişimleri var. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sayın Başbakan'ı geçenlerde bir televizyon programında izlemiştim. Uluslararası tahkimin ulusal egemenlikle çeliştiğini, ancak ulusal egemenliği de zedelemeksizin bir ara formül bulunacağını söyledi.

Ben bunu iyi niyetli bir yaklaşım olarak görüyorum. Ama ben buradan Sayın Başbakan'a şöyle seslenmek istiyorum:

Bir ara formül bulmak olanaklı değil. Ünlü deyişle "Bir kere delinmekle bir şey olmaz" sanıyorsa çok büyük bir yanılğı içindedir.

Bizim gibi gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelerle her türlü diyaloga açık olmalı, ama egemenlikten ödün verilmeye, başka inisiyatiflere hak tanınmaya başlandığı zaman son derece tehlikeli bir yola girilmiş olunur.

Bugün uluslararası tahkimin özellikle enerji ihaleleri için istendiği söyleniyor. Türkiye'nin yağması buradan başlar.

Şu an için bir anayasa engeli var. Belki yasayı değiştirerek bunu aşabilirler, ama Türk ulusunun vicdanında yanlış bir iş yapmış olurlar. Uluslararası tahkimi kabul etmek, sanıyorum 75 yıllık Cumhuriyet tarihinde başımıza gelebilecek en önemli felaketlerden birisi olacaktır. Biz USİAD olarak uluslararası tahkime ve MAI'ye temelinden karşıyız. Bunların Türkiye'nin yararına olduğunu hiç düşünmüyoruz. Aydınlarımız son anı görüp fotoğrafı uzun çekmeme yanlışına düşüyorlar. 20 yıldır bir globalizm rüzgârı var ve artık 20. yüzyılın sonuna doğru birtakım haritalar savaşlarla değiştirilmeye başlandı. Bu sonun başlangıcıdır, zaferlerin ve gücün doruk noktasının başlangıcı değildir. Dünyanın her tarafında taşlar yerinden oynamaya başladı. Demek ki globalizmin dünya üzerinde 20 yıldır yaptığının dışında iş silahlı müdahaleyle çözülmek isteniyorsa bu, sonun başlangıcıdır.

Neden, sonun başlangıcı, diyorsunuz?

Çünkü silahlı çözümler hem çok pahalıdır hem de neyin neyeye varacağı hiç belli olmaz. Onun için ben gelecek 15-20 yılda çok egemen süper devletlerin geriye düşeceklerini, yeni dünyanın zenginliklerinin ise Avrasya ülkelerinden çıkacağını düşünüyorum. Türkiye şu an çok güçlümüş gibi görünen süper devletlerin güdümünde yol almaktansa devletlerarası çelişkilerden

yararlanarak olabildiğince kendi politikasını Mustafa Kemal'in ülkesine yakışan bir kararlılıkla sergilemelidir, diye düşünüyorum. IMF'ye, Brüksel'e, onların her istediklerine boyun eğmek Türkiye'ye hiç yakışmıyor. Kuşkusuz ki onları hiç tanımayalım, hiç görüşmeyelim, demiyorum. Karşılıklı çıkarlarımızı söyleyelim. Uluslararası ilişkilerde dostluk, arkadaşlık yoktur. Çıkar ilişkileri vardır. Belki bu ilişkilerden onlar da bir şeyler kazanacaklardır.

Peki, Türkiye'ye dönersek...

Türkiye bugün bir mutsuzlar ülkesi. Hiç kimse halinden memnun değil. Biz neredeyse mutsuzluğu adil dağıtmışız. Bunu da düzeltecek olan siyasilerdir. Siyasiler seçim dönemlerinde inanılmaz, insanüstü gayretlerle çalışıyorlar. Burada bir yaman çelişkiye parmak basmak istiyorum. Seçim öncesinde insanüstü gayretler harcayan bu siyasiler, seçim sonrası ülkenin kaynaklarını ulusa adil biçimde dağıtmaya talipler.

Fakat geçen dört-beş hükümeti göz önüne alarak konuşuyorum, siyasiler seçildikten sonra neden haklarını almak için mücadele eden toplum kesimlerine polis copunu indiriyorlar?

Sonra bu siyasiler beş yıllığına Türkiye'yi yönetmek için seçiliyorlar, ama iki üç yıl sonra yeniden vatandaşın ayağına gidiyorlar. Bunların yönetemediklerinin bir kanıtı, beşinci kez üst üste erken seçim yapılmasıdır.

Bu yaman çelişki dediğiniz olgunun temelinde ne yatıyor?

Çünkü Türkiye'nin olanakları, kaynakları adil dağılmadığı için huzursuzluk bitmiyor. Bazıları buna başkanlık ya da yarı başkanlık sistemiyle çözüm bulmaya çalışıyorlar. Bu çözüm bugünkü kaynak paylaşımının devamına yönelik bir despotik yönetim arayışıdır.

Oysa Türkiye'nin kaynakları faize ve ranta gidiyor. Biz faize sadece günah olduğu için değil, ulusa ve ülkeye yazık olduğu için karşıyız. Ülkenin kaynaklarının yüzde 70-80'i, hatta toplanan vergilerden fazlası faize gidiyor. Bu çarkın kırılması gerekiyor. Bundan da sayısı bini geçmeyen kuruluş ve kişi nemalanıyor.

Oysa Türkiye'nin kaynaklarını tüm ulusa adil dağıtmak gerekiyor. Biz yarınları böyle kurabiliriz. Türkiye'de bugün bütün toplum kesimlerindeki mutsuzluğu mutluluğa çevirmenin yolunu, ülkenin kaynaklarının tüm ulusun bugününe ve yarınına adil dağıtımında sanayinin desteklenmesi, yani istihdamın sağlanması, kulluk, aşiret düzeni içinde yaşayan yurttaşlarımızın kaynaklardan eşit pay almalarında görüyorum.

Cumhuriyet'in ilk kuruluş yıllarındaki liderlerle bugünkül-eri nasıl kıyaslayabiliriz?

O dönemdeki liderler kendi kendine yetebilme kuralını koymuşlar ve yerli mallar kampanyaları açmışlardı. Cumhuriyet'in ilk kurulduğu yıllar için bu politika çok doğru ve elzemdi. Biz tüm dünyayla rekabet edebilecek bir ulusal sanayi yaratma hedefini koyuyoruz. Yetmiş beş yıl sonra bunu başarabilmeliyiz. Bu, hedefimiz olmalıdır.

Biz paradan para kazanan, faiz ve rantla geçinen bir ekonomi değil, üretim ekonomisi, istihdam sağlayan bir ekonomi ve başı dik bir ülke olmak istiyoruz. Hedefimiz bütün dünyaya TM rumuzuyla mal satmaktır.

Bütün dünyaya mal satmanın yolu da ulusal sanayi ürünlerimizi kalitelendirerek fiyat rekabetini de sağlamaktır. Türkiye'de üretilen ürünlere yabancı markalar konulması enayiliğinden mutlaka vazgeçilmesini istiyoruz. (27.06.1999-Cumhuriyet)

Prof. Dr. Erol MANİSALI

Küresel Rekabetin Ortadoğu'ya Yansımaları

-Ortadoğu 2003'ten beri büyük bir değişim sürecine sokuldu.

-Irak önce işgal edildi sonra parçalandı; iki mezhep ve bir etnik grup olarak ayrıştırıldı; Şii'ler, Sünniler ve Kürdistan olarak. Bir daha birleşemeyecek bir yapılanma sürecine girdiler.

-Afrika Ortadoğusunda Sudan, 'Hıristiyan ve Müslüman Sudan' olarak iki devlete bölündü.

-Son perde de 'Arap Baharı' adeta bir fırtına gibi estiriliyor. Libya, Tunus ve Mısır'ı silkeledi. Suriye üzerinde var hızı ile estirilmeye devam ediliyor.

-Ankara, Arap Baharı'nda tam olarak cephede yer aldı ve bu konumunu sürdürüyor.

Öne Çıkanlar

Ortadoğu'da 2003'ten beri yürütülen gelişmelerde öne çıkanlar nelerdir?

-Arap Baharı estirilen ülkelerde Müslüman Kardeşler'in (Muslim Brotherhood) öne çıktığını ve iktidar için Batı tarafından desteklendiğini görüyoruz.

-İran bağları doğasıyla, Şii'lerin önlerinin kesildiğini ve zayıflatıldıklarını izliyoruz.

-Buna karşılık Sünni mezhebinin sistemde egemen olması isteniyor.

-Olaya bu boyuttan baktığımız zaman siyasal İslam'ın Sünni ağırlık bir biçimde yönetimlere gelmesi Batı tarafından tercih edilmektedir.

-Müslüman Kardeşler'in eski Ameri-

kan (ve Batı) karşıtlığını terkederek işbirliğine razı olması yaşanmakta olan Arap Baharı'nın esas nedenidir.

-Türkiye'nin bu bağlamda Batı tarafından Ortadoğu'da örnek ülke olarak gösterilmesini doğal karşılamak gerekir; Ankara'nın Batı ile işbirliği tatin edici bir düzende ilerliyor. Türkiye, Sünni çoğunluğun yaşadığı bir ülke. Bu açıdan da iktidarın Arap Baharı'nı desteklemesi yönünde.

Madalyonun Öbür Yüzündekiler

Madalyonun öbür yüzünde başka faktörlerde bulunuyor;

1. Türkiye-İran ilişkileri ve Arap Baharı nasıl örtüşürülecek? Türkiye bugün Suriye ile yaşamakta olduğu sorunları yarın İran ile yaşamaya mecbur edilirse Ankara'nın tercihi ne olacak?

Türkiye ile İran'ın karşı karşıya gelmesi (getirilmesi) yalnız iki ülke açısından değil, hem bölge hem de küresel dengeler açısından bir felaket olur.

Ancak iki yıl içinde Türkiye-Suriye ilişkilerinin hangi noktadan nereye deldiğini (getirildiğini) de görmek durumundayız.

2. Arap Baharı'nın 'Arap Ortadoğusu'nu demokratik bir rejime götürüp götürmediğinin iyi değerlendirilmesi gerekir.

'Arap Ortadoğusu'nun Sünni ağırlıklı ülkelerinde Müslüman Kardeşler'in iktidara geldiğini varsayalım; Müslüman Kardeşler çağdaş ve demokratik bir yapı ister mi? Yoksa kendi felsefesi doğrultusunda bir düzen mi dayatır?

Yakın tarih ikinci olasılığın ortaya çıktığını göstermektedir. O zaman Ortadoğu'da estirilen rüzgârın bu ülkelerin demokratik bir yapıya götürmediği sonucu çıkar.

Esas Sorun Başka mı?

O zaman Ortadoğu'daki bütün bu değişimlerin arkasındakiler ne?

-Çin, ABD rekabeti ve kavgasında Ortadoğu büyük bir önem taşıyor. Çin'in bölge petrolüne ve doğalgazına gereksinimi yarın daha da büyüyecek.

-Çin'in hızlı büyümesinin ve ABD'yi geçmesinin engellenmesi için Ortadoğu'nun ABD'nin (ve Batı'nın) elinde bulundurulması gerekiyor.

-Çin'den de öteye, Asya-Pasifik ekseninin dünya egemenliğinin sınırlandırılması için Ortadoğu'nun el altında bulundurulması zorunlu.

-'Arap Ortadoğusu'nda Suriye bu nedenle ABD ve AB için stratejik bir öneme sahip. Suriye'nin "denetim altına alınması" ABD ve AB için çok önemli.

-İran'ın Asya-Pasifik hattının bir parçası haline gelmesi ABD ve AB'yi ürkütüyor. Çünkü İran'ın Ortadoğu'daki etkisi, Şii kimliği yüzünden çok önemli.

Suriye'nin koparılması demek İran'ın (ve Asya'nın) Doğu Akdeniz'e uzanmış ön karakolunun yok edilmesi anlamına gelir.

-Türkiye ve Rusya'nın "Batı ile işbirliği inde bulundurulmaları" ABD ve AB açısından çok önemli.

Batı, Türkiye ve Rusya'yı da Asya-Pasifik güç odağına kaptırırsa, küresel dengedeki hızla kaybeder.

Batılı stratejistler son yıllarda bu konuyu enine boyuna işlemeye başladılar. Türkiye'ye son yıllarda gösterilmekte olan "aşırı ilginin" bir nedeni de budur.

Ortadoğu kazanı küresel güç hesaplarının ve kavgasının odak noktası haline geldi. Türkiye de ne yazık ki, bu kazanın içinde bulunuyor.

İç dinamiklerimiz ile küresel dinamikler tam bir etkileşim içine geçmişlerdir.

İMKB Başkanı Turhan:

“Borsanın Yüzde 65’i Yabancı Yatırımcının Elinde”

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Başkanı İbrahim Turhan, 2005’ten bu yana borsanın yabancılar elinde olduğunu belirtti. Turhan, “Bunu olumsuz olarak söylemiyorum. Biz yatırım yapmak için yabancıların parasını alıyoruz, onlar da paralarını bizim ülkemizdeki şirketlere yatırıyorlar” dedi.

Yatırım Tüyoları

“Kazanç da fazla risk de fazla” diyerek, borsaya yatırımın finansal yatırımlara göre her zaman daha çok getiri sağladığına dikkat çeken Turhan, sade vatandaş için ise şu tüyoları verdi:

“Borsada yerli yatırımcı, en faz-

la 28 gün kalıyor. Yabancı yatırımcı ise en az 1 yıl. 2005’ten bu yana borsanın yüzde 65’i yabancı yatırımcının elinde. Bunu olumsuz olarak söylemiyorum. Biz yatırım yapmak için yabancıların parasını alıyoruz, onlar da paralarını bizim ülkemizdeki şirketlere yatırıyorlar. Borsa uzun vadeli yatırımların yapılacağı bir yer olmalı. Bilgi edinmeden, kulaktan dolma verilerle, kısa dönemde çok para kazanma hırsı ile para kazanılacak bir yer değil borsa. Tüm paranızı kulaktan dolma haberlerle bir hisseye yatırırsanız, tüm paranız gidebilir.”

Kurumsal yatırımcıların, bireysel yatırımcının yatırım yapmasına elverişli araçlar sunduğunu ifade eden Turhan, “Kendiniz gidip bir

hisse senedi seçmeyin. Kurumsal ürünlerle sermaye piyasasına katılın. Değerine, faaliyetine, karına güvenebileceğiniz bir şirkete yatırım yapın ve uzun dönemli yapın. Borsada bireysel olarak, aracı kurum olmadan yatırım yapmak isteyenler ise bütün yumurtaları aynı sepete koymasın. Kurumsal borsa yatırım fonları var, endeks fonları var. Güçlü, güvenilir, iyi yönetim ilkelerine sahip, geleceğini iyi gördüğünüz bir şirketin hissesini alıp yatırım yapabilirsiniz ama yatıracığınız para, kısa süre sonra ihtiyaç duyacağınız bir para olmasın” dedi.

“1 Trilyon Liralık Artış Olacak”

İMKB Başkanı İbrahim Turhan, borsada hisseleri işlem gören şirketlerin piyasa değerlerinin milli gelire oranının yüzde 25’ler seviyesinde olduğunu, önümüzdeki 4 yıl içinde bu oranı milli gelire yüzde 80’ine getirmek amacıyla olduklarını söyledi. Turhan, bunu yaklaşık 1 trilyon liralık bir artış anlamını taşıdığını kaydetti.

Şubat sonu itibarıyla İMKB’de işlem gören şirket sayısının 374 olduğunu, hedeflerinin bunu ez bine çıkartmak olduğunu dile getiren Turhan, İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) açıkladığı Türkiye’nin en büyük 500 şirketi arasında 28 tane, en büyük 1000 şirket arasında ise 127 şirketin İMKB’ye kote olduğunu belirtti. Turhan, bu sayıları attırmak istediklerini belirterek, 1 milyon 500 bin yatırımcı sayısının da çok düşük olduğunu söyledi.

Dursun YILDIZ

İnşaat Mühendisi, Su Politikaları Uzmanı

“Su Hakkı” Neden Öne Çıktı. Su Politikaları Açısından Nasıl Bir Hak

Son 10 yıldır “Su hakkı” kavramından temel bir insan hakkı olarak daha fazla söz edilmesine rağmen uygulamada yeterli ilerleme sağlanamamıştır.

Bu konuda en ileri adım 2010 yılında BM tarafından atılmış ve BM Genel Kurulu suyun bir insan hakkı olduğunu kabul eden sözleşmeye onay vermiştir. Bunu BM İnsan Hakları Komisyonu’nun kabul ettiği karar izlemiştir. Bu kararda insan haklarına ve temiz suya ulaşma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına vurgu yapılmıştı. Bu karar su hakkı konusunda önemli bir ilerleme olmuştur. BM Genel Kurulu ve komisyonlarında “Su Hakkı” kavramının tanınması ve sıkça söz edilmesi, Su Hakkı Raporu için özel bir Raportör atanması, Dünya Sağlık Asamblesinin sonuç bildirisinin su hakkını tanıması gibi gelişmeler “Su Hakkı”nın Küresel Ajanda içinde yer almasına yardımcı olmuştur.

Son 10 yıldır çeşitli sivil toplum

örgütlerinin “Su Hakkı” konusunda mücadele ettikleri biliniyor. Ancak birçok alanda bugüne kadar verilen bu mücadele sürekli bir reddiye ile karşılaştı. Her üç senede bir düzenlenen Dünya Su Forum’larında “Su Hakkı”nın tanınmasının sürekli göz ardı edildiği ve gündemden uzak tutulduğu görüldü. 2000 yılındaki 2. Dünya Su Forumu’ndan başlayarak “Su Hakkı”nın tanınması sürekli reddedildi. Zaten 2000 yılında düzenlenen 2. Dünya Su Forumu’nun Bakanlar Deklarasyonu’nda da su bir hak değil ihtiyaç olarak yer almıştı.

BM’nin 2002 yılında su hakkı üzerine genel bir açıklama yapması da 2003 yılındaki 3. Dünya Su Forumu’nda bu konuda bir ilerleme sağlayamadı. 2006’da düzenlenen 4. Dünya Su Forumu’nda Bolivya’nın önderliğinde birçok ülkenin suyun bir insan hakkı olarak tanınması önerisi kabul görmedi. 5. Dünya Su Forumu’nda ise 24 ülkenin suyun bir insan hakkı olmasına yönelik deklarasyonu ve BM Genel Kurulu Başkanı’nın suyun bir hak olduğunun tanınmasına yönelik mektubuna rağmen bu talepler yine dikkate alınmadı.

6. Dünya Su Forumu’nda da Çoğça Söz Edildi

Bu yıl Marsilya’da düzenlenen 6. Dünya Su Forumu’nda da “su hakkı” konusu Forum boyuca sürekli “Su ve Sanitasyon Hakkı” olarak konuşuldu. Birçok ülke ve 40 uluslararası organizasyon taslak bakanlar deklarasyonunda “Su Hakkı” kavramına yapılan vurguyu yetersiz

bulup bunun değiştirilmesini talep ettiler. Ancak bu baskılara ve 2010 yılında BM’nin karar almış olmasına rağmen “Su Hakkı” Bakanlar Deklarasyonu’nda yine geçiştirildi. Su hakkı insan haklarına refere edilerek söz edildi. Bu forumun ana teması “çözüm zamanı” idi. BM’nin Su Hakkı Raportörü bu durumu Dünya Su Forumu’nun fay hattı üzerine çözüm binaları inşa etmesi sonucunu doğurduğu şeklinde yorumladı.

Yasal ve Politik Açılardan “Su Hakkı”

Su Hakkı’nın BM Genel Kurulu Kararından sonra diğer uluslararası su organizasyonlarında daha vurgulu bir şekilde ele alınması ve sonuç bildirilerine yansımaları hükümetlere bir tavsiye niteliğinde olacaktır. Bu tavsiyenin bir yaptırım gücüne dönüşmesi olasılığı sınırlıdır. Bu nedenle “Su Hakkı”nın uluslararası hukuk metinlerine girmesi ve uluslararası deklarasyonlarda daha çok sözü edilir olması bu konuda mücadele eden kesimler için ileri mevziler olacaktır. Bu durum aynı zamanda ülkelerin insan haklarına nedenli saygılı olduğunun bir referans düzlemi olarak da ortaya çıkabilir. Bunun sonucu ülkeler “Su Hakkı”ni kendi anayasa ve yasalarına yerleştirip tanıyabilirler. Bu konuda hukuki olarak gelinebilecek son nokta burasıdır. Ancak bu noktada bir başka soru ortaya çıkmaktadır. Bu hakkın yasal olarak tanınması o hakkın “bir hukuk normu” olması ve uygulanması için yeterli midir?

Su Hakkı'nın Tanınmasının Boyutları

Dışişleri Bakanlığı eski Hukuk Müşaviri Özden Sav bir makalesinde bir hakkın tanınmasının boyutlarını;⁽¹⁾

a. O hakkın hukukî-işlevsel olarak adlandırılabilir yön,

b. Hakkın psikolojik, sosyopsikolojik boyutu

olarak tanımlamaktadır. Yazar "bunlardan ilkinde hukukta bir "hak"ın var olabilmesi için, bir kamu otoritesinin bu hakla bağdaşmayan, hakkın ihlali niteliğindeki eylemleri denetlemesi, gözden geçirmesi ve ihlal niteliğindeki eylemleri durdurması gerekmektedir." demektedir.

Bu bağlamda, hakkın yararlanıcısı, hakla ilgili olarak örneğin hakkın ihlal edilmesi durumunda yasal işlem başlatabilecektir. Böyle bir süreçte mahkemenin zararı gidermek amacıyla yasal giderime hükmetmesi beklenir. Hükmedilen giderimin hak sahibinin zararını hafifletmesi gerekir.⁽²⁾

Bu durumda Su Hakkı'nın var olabilmesi yukarıdaki tanımlar çerçevesinde değerlendirildiğinde: bu hakkın ihlali niteliğindeki eylemleri bir kamu otoritesinin denetlemesi gerekecektir. Bu otorite aynı zamanda ihlal niteliğindeki eylemleri durduracak bir yetkide olacaktır. Bunun yanı sıra hak sahibi zararının hafifletilebilmesi için yasal işlem başlatabilecektir.

Tüm bunların gerçekleşebileceği bir sosyal politikanın önünde öncelikle 1990'lı yılların başından bu yana tüm dünyada yaygınlaşan suyu bir ticari meta olarak kabul eden "Neo Liberal Politikalar" yer almaktadır. Bu da konunun hukuki ve teknik boyutlarından çok politik boyutunun öne çıktığını ortaya koymaktadır.

Su, Aslında Bir Canlı Haktır

Hukukçular Hukukta bir hakkın var olması için koşullar aranması gerektiğini ileri sürmektedir. Bazı hukukçular, bu haktan yararlanacak olanların (örneğin hakkın esirgenmesi için hükmedilecek giderimden yararlanacak olanın) canlı olmasının yeterli olmayacağını, ayrıca, bu

giderimin hukuktaki anlamını takdir edebilecek durumda olması gerektiği düşüncesindedir.

Bu durumda "Su Hakkı" uluslararası düzlemde kabul edilecek olursa, insan dışındaki tüm canlılar bakımından da yaşamın sürmesi için suya gerek olduğuna göre, aynı hakkın tüm canlılar bakımından da bulunduğu savunulması gerekecektir.

İnsanoğlunun değiştiremediği üretim ve tüketim alışkanlıklarından etkilenen yerkürenin, hızla değişen doğal koşullarında, yerkürenin doğal dengesinin, yaşayan tüm canlıların oluşturduğu yaşam döngüsüne bağlı olduğu, bunun eski sağlıklı biçimini sürdürmek isteniyorsa, tüm canlıların var olmaya devam etmesine çalışılması gerekeceği ileri sürülerek, bir "Su Hakkı" kabul edilecek olursa, bu hakkın tüm canlılar için, (bir başka deyişle, insanlar kadar hayvanlar için de) eşit biçimde geçerli olması gerekecektir.

Su Hakkı Nasıl Uygulanır?

Su Hakkı, insan hakları içinde somut ve yaşamsal bir öneme sahip olduğundan diğer haklardan farklılık taşır. Bu nedenle de bu hakkın kabulü ya da reddi, varlığı ya da yokluğu soyut bir söylem üzerinden değerlendirilemez. Bir diğer deyişle; su hakkının kabulü, somut uygulamayı da beraberinde getirmelidir. Bu nedenle su hakkının politik olarak kabulü, teknik olarak uygulanabilir ve hukuki olarak da yargılanabilir olmasını gerektirir.⁽³⁾

Bu nedenle su hakkının bir hak olarak kabulü siyasi bir konudur. Yasalarla korunup siyasi irade tarafından da kollanmalıdır. Çünkü birçok diğer evrensel insan hakları gibi yasalarda yer alsa bile tam olarak uygulanması sonuçta siyasi tercihlere bağlı kalır.

Anayasal ve yasal olarak kabul edilen "Su Hakkı" politik olarak kollanmadığı sürece her zaman delinmeye adaydır. Politik olarak kabul edilen bir su hakkı teknik ve yasal olarak desteklenmedikçe de bir anlam taşımaz. Bu hak bu nedenle birçok değişkenin bir arada var olmasını gerektirir ve sürekli bir mücadele ile elde tutulabilecek

bir haktır. Çünkü su hizmetlerinin ticarete konu edilmesi konusundaki girişimler artarak sürmektedir.

Su Hakkı Olan ama Suyu Ulaşamayan Toplumlar mı Olacak?

Uluslararası alanda "Su Hakkı" kavramının yerleştirilmesi mücadelesi esas olarak önemli mevziler kazanmıştır. Bu mevzilerin üzerinden konu bir "uluslararası hukuk ve insan hakkı normu" haline getirilebilir. Bu nedenle yapılan çalışmalar suyun bir insan hakkı olarak tanınmasında önemli dayanak noktalarının oluşmasına olanak tanımıştır.

Ancak "Su Hakkı" kavramından uluslararası alanda son dönemde daha çok söz edilir olması ve politik kabul görmesinde bu mücadelenin dışında yoksul dünyada su yönetimi konusundaki sıkışmanın da çok önemli bir rolü vardır. Su konusunda belirlenen hedeflerin gerisine düşülmesinin ortaya çıkaracağı gerilimler ve politikaya etkileri "Su Hakkı" kavramıyla bir ölçüde azaltılmaya çalışılmaktadır.

Su Hakkı'nın kabul edilip uygulamaya konul(a)mamasının önünde teknik ve ekonomik yetersizliklerin yanı sıra doğrudan politik tercihler de rol oynamaktadır.

Dünyamız, yakın gelecekte insanların Suyu Ulaşma Hakkı'nı kabul edip, ön ödemeli sayaçlarla su tahsilâtı yapan yönetimlerin artacağı bir dünya olacaktır.

Bu nedenle bu konuda asıl sorgulanması gereken şey; "Su Hakkı"nı elde eden toplumların "Suyu Ulaşma Olanağı"nı elde edip etmedikleri olmalıdır.

(1) Özden SAV "Su Hakkı" makaleler TBB Dergisi, Sayı 68, 2007

(2) C.Stone, "Should Trees have Standing? – Toward Legal Rights for Natural Objects", (1972), 45 Southern Californian L.R. 450'den naklen, M. Dixon & R. McCorquodale, Cases And Materials On International Law, s. 490 (Londra, 1991).

(3) Hak ihlallerinin yargıya taşınabilir olması

Toplam İhracatın Yüzde 60'ı, İstihdamın Yüzde 78'i KOBİ'den

Türkiye Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV), Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) işbirliğiyle 21-22 Mart tarihlerinde 8'inci KOBİ Zirvesi düzenlendi. Zirvede konuşan İTO Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş, zirvenin ilgili işletmeler adına önemli bir fonksiyon icra ettiğini söyledi.

Türkiye ekonomisinin bel kemiğini KOBİ'lerin oluşturduğunu ve ülkede 3 milyon 250 bin civarında KOBİ bulunduğunu be-

lirten Dr. Murat Yalçıntaş, "Zirve ekonominin bütün taraflarını buluşturması, büyük ölçekli firma ile küçük ölçekli firmayı biraraya getirmesi, kamu ile özel sektör arasında besleyici, bilgilendirici ve yeni politikalar oluşturucu bir rol oynaması açısından çok önemli" dedi.

İstanbul Ticaret Odası Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş, KOBİ'lerin Türkiye ekonomisindeki önemine işaret ederek, "KOBİ'ler, geçen yıl itibarıyla toplam ihracatın yüzde 60'ını gerçekleştirdi. Toplam istihdamın yüzde 78'ini oluşturarak, Türkiye'nin en büyük işvereni olduğunu, işsizliğin azaltılmasında stratejik bir role

sahip olduklarını ortaya koymuştur" dedi.

"Finansman Sorunu Çözülmeli"

Dr. Yalçıntaş, KOBİ'lerin toplam katma değerinin yüzde 55'ini, toplam satışların yüzde 65.5'ini, toplam yatırımların da yüzde 50'sini yaptığını vurgulayarak şöyle devam etti: "KOBİ'ler, geçen yıl itibarıyla toplam ihracatın yüzde 60'ını gerçekleştirerek, toplam istihdamın yüzde 78'ini oluşturarak, Türkiye'nin en büyük işvereni olduğunu, işsizliğin azaltılmasında stratejik bir role sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu rakamlar göz önüne

alındığında, bu işletmelerin önemi daha iyi anlaşılıyor. KOBİ'ler, ekonomimizin, endüstriyel yapımızın vazgeçilmez temel taşlarıdır. KOBİ'lerin en önemli sıkıntılarının başında, finans sorunları gelir. Finans, onlar için, hayati öneme sahiptir. Öyle ki o finansmanı bulamazlarsa, KOBİ'ler kapısına kilit vururlar. Ne var ki KOBİ'ler finansman temininde ciddi sıkıntılar içinde bulunuyor. Üstelik bu durum, onların hammadde temini, üretim, pazarlama ve eğitim konularına da olumsuz yansıyor. Diğer taraftan tahsilat güçlüğü çeken ya da öz sermaye sorunu bulunan bu işletmeler, pahalı banka kredilerine başvurmak zorunda kalıyor. Yaptığı yatırımın parasal olarak dönüş hızıyla kredi ödemelerini tutturamayan birçok firma, bu şekilde iflas ediyor. Dolayısıyla sınırlı sermaye sahibi olan KOBİ'lerin finansman sorununa kalıcı çözümler üretmek zorundayız. KOSGEB'in verimli uygulamalarına ek olarak, bankalarımızı da bu noktada cesaretlendirmeliyiz."

“Rekabet Gücünü Kullanabilmeli”

Finansman ile gelişmiş teknolojiye sahip olma arasında doğrudan bir ilişki olduğunu ve finansman yetersizliklerinin, KOBİ'lerin emek yoğun teknolojiler kullanmasına yol açtığını bildiren Dr. Yalçıntaş, bu durumun üretim kalitesini etkilediğinin altını çizdi. Dr. Yalçıntaş, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, üretim kalitelerini yükseltmek için teknolojilerini yenilemelerini teşvik edecek tedbirleri uygulaması gerektiğini ifade ederek, KOBİ'lerin inovasyonla tanışmasının onları güçlü kılacağını, çünkü inovasyonun günümüzde rekabetin temel belirleyici unsurlarından biri olduğunu

kaydetti.

Dr. Yalçıntaş büyük firmaların, Ar-Ge faaliyetlerine ayırdıkları kaynaklar sebebiyle KOBİ'lere karşı rekabet konusunda bir adım önde olsa da hantal ve ağır yapıları sebebiyle talep değişikliklerine hızlı bir şekilde cevap veremediklerini belirtti. Dr. Yalçıntaş, bu noktada KOBİ'ler için önemli bir fırsat doğduğunu, büyük firmaların aksine, esnek yapıları, müşterilerle yakın ilişkileri ve ürün-hizmet süreçlerini müşteri ihtiyacına anında adapte edebilme özellikleri taşıyan KOBİ'lerin inovasyon konusunda büyük bir potansiyele sahip olduğunu anlattı.

Esneklik Üstünlüğü

İTO Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş, sözlerini şöyle sürdürdü: “Böylece KOBİ'ler büyük işletmelerin ürettikleri ürünün aynısını üretmeden; esneklik üstünlüklerini iyi kullanarak, onların giremediği pazarlara girebilmelelerini sağlayacak üretim alanlarına yönelmelidirler. Eğer bu potansiyel hakkıyla değerlendirilebilirse, sadece KOBİ'ler için değil, Türkiye ekonomisi için de önemli bir fırsat penceresi ardına kadar açılacak. Bu yüzden KOBİ'lerin inovasyona bütçe ayırması ve bu konuda bilinçlenmeleri sağlanmalı. KOBİ'ler için pazarlama da önemli bir noktadır. Pazarlama KOBİ'lerin hem küresel rekabetçiliğini hem de büyük işletmelere karşı gücünü artıran bir enstrümandır. İstanbul Ticaret Odası olarak biz, üyelarımızın yüzde 99'unun KOBİ'lerden oluştuğunun bilinciyle bu sorunlara çözüm üretmek için gayret gösteriyoruz. KOBİ'lerin her türlü sıkıntıları için hem merkezi hem de yerel yönetimler nezdinde girişimlerde bulunuyoruz.”

“Ar-Ge Destekleri Ümit Verici”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Tanıl Küçük, zirvede yaptığı konuşmada, küresel rekabette etkin olma arayışı ve idaresine sahip olmalarına rağmen KOBİ'lerin temel sorununun değişimi nasıl hayata geçirecekleri ve nasıl finanse edecekleri konusunda desteğe ihtiyacı olduğunu vurguladı. KOBİ'lerin katettiği mesafenin çok önemli olduğuna değinen Küçük, son dönemde devreye giren Ar-Ge desteklerinin çok ümit verici olduğu ifade etti.

“KOBİ Politikası Oluşturulmalı”

Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV) Başkanı Yalçın Sönmez, KOBİ'lerin değişmeye, girişimci olmaya ve rekabet gücü kazanmaya şiddetli bir istekleri olduğunu dile getirdi. Sönmez, bu işletmelerin değişmelerini kendilerinden beklemenin yanlış olduğunu dile getirerek, 887 bin firmadan 8 bin 691'inin varlıkların yüzde 66'sına, net satışların yüzde 53'üne, buna mukabil net kârın yüzde 70'ine sahip olduğunu, kârlılık oranında ise büyük adaletsizlik olduğunu ifade etti. Sönmez, bu işletmeleri değiştirecek ve onlara bu gücü verecek aktörlerin, kamu, siyaset, üniversiteler, finans kurumları, her biri bir sektöre öncülük eden güçlü holdingler, kendini bu alana konumlandırmış sivil toplum kuruluşları, Ar-Ge ve inovasyon platformları ile destek teşvik sistemleri olduğunu kaydetti. KOBİ'ler dönüşmeden Türkiye'nin dönüşmeyeceğini vurgulayan Sönmez, değişim stratejisinin KOBİ'lere dayandırılması gerektiğini, bunun için temel bir KOBİ politikası oluşturulmasını önerdiğini belirtti.

Suay KARAMAN

Tüm Öğretim Elemanları Derneği (TÜMÖD) Genel Sekreteri

KÖY ENSTİTÜLERİNDEN GÜNÜMÜZE

Ülkemizde aydınlanmanın öncüsü, Köy Enstitüleri'nin kuruluşunun 72. yılındayız. Bu kısa yazımızda Köy Enstitülerinden günümüze, önemli olayları kısaca irdedeceğiz.

Genç Türkiye Cumhuriyeti çağdaş uygarlık düzeyini yakalamak için, büyük atılımlar yapmıştı. Sanayi, tarım, hayvancılık, eğitim gibi alanlarda kısa sürede büyük gelişmeler göstermişti. 1929-1939 yılları arasında bütün dünyada sanayi üretimi %19 artarken, genç Türkiye Cumhuriyeti'nde %96 artmıştır. Dünyada ortalama kalkınma hızı %4'ler seviyesindeyken, Türkiye'de %10 olmuştur.

Okuma yazma oranı sadece %4 olan bir toplum için, eğitim çok önemliydi. Genç cumhuriyetin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, 1926 yılında, 4 tane Köy

Öğretmen Okulunun açılmasına öncülük etmişti. Ancak bunlar yeterli değildi. 1935 yılında 16 milyon olan nüfusun 12 milyonu köylerde yaşıyordu. 40 bin köyden sadece beş bininde okul vardı. Köydeki çocukların sadece %20 kadarı okula gidebiliyordu. Bu çocuklardan sadece %1'den daha azı, bir üst kademedeki okullara devam edebiliyordu. Geri kalan çocuklar ise ailelerine yardımcı oluyor, zamanla okuryazarlıklarını da unutuyorlardı. Köylerde doktor, hemşire, ebe bulmak çok zordu. Ülkenin bu durumu, halkçı ve devrimci cumhuriyetin ilkelerine uymuyordu.

Daha sonraki yıllarda ilköğretimin yaygınlaştırılması amacıyla, askerliğini çavuş olarak yapan köy gençlerinin, kısa bir eğitimin ardından, kendi köylerinde öğretmen olarak görevlendirilmesi için bir proje uygulamaya konuldu. İlk uygulama Temmuz 1936 tarihinde başladı ve 84 köylü genç Eskişehir-Çifteler'de altı aylık yoğun bir eğitimin ardından köy öğretmeni olarak görevlendirildi. Bu öğretmenler, kendi köylerine verilerek, üç sınıflı ilkokullarda karma, iş eğitimine dayalı, uygulamalı öğretim yapmaya başladılar. Uygulamanın başarılı olması üzerine kursların sayısı artırıldı, öğretmenlere toprak, tohumluk, fidan ve tarım araçları da verilerek, buldukları bölgede tarımsal çalışmalara öncülük etmeleri sağlandı.

Köy Enstitüleri Yasası Çıktı

1937 yılında konu daha kapsamlı olarak ele alındı ve Milli Eğitim Bakanı Safet Arıkan'ın öncülüğünde Köy Öğretmenleri Yasası çıkarılarak Eskişehir-Çifteler'de (1937), İzmir-Kızıllıçullu'da (1937), Edirne-Karaağaç'ta (1938) (bu okul daha sonra Kırklareli-Kepeztepe'ye taşındı) ve Kastamonu-Gölköy'de (1939) Köy Öğretmen okulları açıldı. Bu okullar 1939 yılında çıkarılan yasayla Köy Öğretmen Okulları adını aldı.

Bu çalışma Hasan Âli Yücel'in 28 Aralık 1938 tarihinden sonra Milli Eğitim Bakanı olmasının ardından daha da genişletildi. Başlatılan yeni programın mimarı, dönemin İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç idi. Köy Enstitüleri'nin ilk çalışma deneyimleri, Köy Öğretmen Okullarında yapılmış ve istenilen verimin alındığı görülmüştü. Bu gelişmeler sonucunda, 17 Nisan 1940 tarihinde Köy Enstitüleri Yasası çıktı. Bu yasa Köy Öğretmen Okullarının enstitüye dönüştürülmesini ve 17 yeni Köy Enstitüsü'nün açılmasını öngörüyordu.

Köy Enstitülerinin Sayısı Artıyor

1940 yılında 10 enstitü daha açıldı: Sakarya-Arifiye, Antalya-Aksu, Balıkesir-Savaştepe, Isparta-Gönen, Adana-Düziçi, Kayseri-Pazarören, Samsun-Akpınar,

Trabzon-Beşikdüzü, Kars-Cılavuz, Malatya-Akçadağ. Bundan sonra açılan 7 enstitü Konya-İvriz (1941), Ankara-Hasanoğlan (1941), Sivas-Yıldızeli (1941), Erzurum-Pulur (1942), Diyarbakır-Dicle (1944) Aydın-Ortaklar (1944), Van-Ernis (1948) ise diğer enstitülerde okuyan öğrencilerin yardımlarıyla yapılmıştır.

Karma öğretim sistemine dayanan enstitülerin öğretim süresi beş yıldır. Öğrencilerin ilk üç yıllık başarı düzeylerine bakılarak, en başarılılar öğretmenliğe, geri kalanlar diğer köy hizmetlerine yönlendirilecekti. Okullar aynı zamanda birer tarım işliği, sağlık ocağı olarak işlev görecekti, çeşitli tohum ve tarım araçlarının ilk denemeleri buralarda yapılacaktı. Enstitülere alınan öğrenciler, okulun yapım işlerinde ve örnek tarım uygulamalarında da görev aldılar. Derslerde uygulanan metotların özü, öğrencileri çalışmalara yönlendirerek, onlara bilgiyi iş içinde ve iş aracılığıyla öğretmektir.

Köy Enstitüleri'ne öğretmen yetiştirmek amacıyla 1942-1943 öğretim yılında Ankara Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ne bir Yüksek Köy Enstitüsü eklendi. Köy Enstitüleri'nin en başarılı öğrencileri, öğretmenler kurulu kararı ve sınavla, üç yıllık olan bu okula alındı. Yüksek Köy Enstitüsü, 1947 yılında kapatılana kadar 204 mezun verdi.

Köy Enstitülerini Kapatılıyor

1946 yılında çok partili sisteme geçildikten sonra, yeni kurulan Demokrat Parti'nin yoğun eleştirileriyle karşılaşan Köy Enstitüleri bu dönemde bir duraklama sürecine girdi. 1947 yılında baştan beri Köy Enstitüleri'ne karşı olan Sivas Milletvekili Reşat Şemsettin Sirer'in Milli Eğitim Bakanlığı sırasında, eğitim programları köklü değişikliklere uğratıldı ve Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kapatıldı. Köy Enstitüleri'nin yönetici ve öğretmenleri değiştirildi, İsmail Hakkı Tonguç görevden alındı. Enstitülerde öğrenciyi merkez alan eğitimden, kültür ve

sanat etkinliklerinden vazgeçildi, iş eğitimi, tarım ve teknik eğitimi programdan çıkarıldı.

1950 seçimlerinde iktidara gelen Demokrat Parti önce enstitülerin sağlık bölümlerini kapattı, sonra da 1951 yılında Köy Enstitüleri'nin programını klasik ilköğretmen okullarının programıyla birleştirdi. 1954 yılında çıkarılan bir yasa ile da Köy Enstitüleri tamamen kapatıldı. Köy Enstitüleri'nin adı ilköğretmen Okulu olarak değiştirildi. Böylece çeşitli bahanelerle köyün aydınlanmasının önü kesildi.

Köy Enstitüleri, kuruluşundan itibaren Atatürk Devrimlerinin itici gücü olma yolunda hızlı yol almış, iç ve dış egemenleri korkutmuştu. Kapatıldıkları 1954 yılına kadar Köy Enstitüleri'nden 17.341 öğretmen, 8.675 eğitimci, 1.599 sağlık memuru eğitim gören mezun olmuştur. Köy Enstitüleri'nde 15.000 dönüm verimsiz toprak işlenerek tarım alanı yapılmış, 250.000 ağaç dikilmiş, 2.500 dönüm sebzelik oluşturulmuş, 1.200 dönüm bağ yapılmıştır. Binlerce büyük ve küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir.

Köy Enstitüleri yaşatılabilseydi Kemalist devrimler kesintisiz sürecek, toprak reformu yapılacak, sosyal adalet gerçekleştirilecek, eğitim yurt geneline yayılacak, köylülerimiz yabancı ülkelere kaçmayacak, köylerimiz boşalmayacak, kentlerimizin gelişmesi

çarpık olmayacaktı. Ülkemizin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması sağlanabilecekti. Köy Enstitüleri modeli, Türkiye eğitiminin dünya eğitimine büyük bir armağanıdır. UNESCO, Köy Enstitüleri'nden, "bütün gelişmekte olan ülkelere örnek olacak bir eğitim sistemi" diye övgüyle söz etmiştir.

Köy Enstitülerini kapatanlara, aydınlıktan korkanlara, böyle büyük bir mutluluğu halka çok görenlere, karanlıktan beslenenlere gerekli yanıtları vermek zorundayız.

İmam Hatip Kursları Açılıyor

Çok partili hayata geçtikten sonra CHP, 1948 yılında ilahiyat fakülteleri ve imam hatip kurslarının açılmasına izin verdi. Demokrat Parti, iktidara gelir gelmez 16 Haziran 1950 tarihinde Türkçe okunan ezanı Arapça'ya çevirdi. 22 Kasım 1955 tarihinde başbakan, meclis grubunda yaptığı konuşmada, milletvekillerine; "siz isterseniz hilafeti getirirsiniz" demişti. DP, 1957 yılında Said-i Nursi'ye de kucak açtı. 1960'lı yıllarda Adalet Partisi, nurlularla, tarikatlarla bütünleşti. 1980'li yıllarda Anavatan Partisi, tarikat ve cemaatlerle iç içe politikalar izledi. Aynı yola Doğru Yol Partisi de devam etti. 1999 yılında Demokratik Sol Parti de olumlu tarikatlar söyleminde bulundu. Günümüzde din sömürüsü büyük boyutlara ulaşmıştır. Siyasi ik-

tidar AKP, laikliğe karşı eylemlerin odağı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından para cezasına çarptırıldı. Ancak ne gariptir ki, laikliğe karşı eylemlerin odağı olan parti, halen demokratik ve laik cumhuriyetimizi yönetmektedir.

Köy Enstitüleri kapatılarak, yerine birçok imam hatip okulları açıldı. İmam hatip okulları, din adamı yetiştirmek için kurulmuştur. Fakat imam gereksiniminin çok üzerinde imam hatip okulu açılmıştır ve bugün sayıları yaklaşık beş yüz tanedir. Bu okullarda yaklaşık yüz on bin erkek, yüz otuz bin kız öğrenci öğrenim görmektedir. Kadın imam olamayacağına göre, imam hatip okullarında kız öğrencilerin okutulması yanlıştır ve bugüne kadar da nedeni açıklanamamıştır. Bu imam okullarından dini eğitim alarak mezun olanlar; yargıç, vali, emniyet müdürü gibi devletin üst düzey kadrolarına gelmektedir. Bu durum, laik devlet ilkesine de aykırıdır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden sonra, 1 Nisan 1939 tarihinde ABD ile yapılan anlaşma, ülkemizin yabancı bir devlete ekonomik imtiyaz tanıdığı ilk ikili anlaşmaydı. Bu anlaşma ile Türkiye, ABD'ye bazı konularda özel ayrıcalıklar tanımıştı. Bundan sonra yapılan ikili anlaşmalarla ülkemiz, tam bağımsızlıktan ödün vererek, Truman Doktrini, Marshall Planı, Thornburg raporu gibi bir çeşit kapitülasyon benzeri anlaşmalarla bugünlere gelmiştir. Günümüzdeki Gümrük Birliği anlaşması da aynı niteliktedir. Yapılan bu anlaşmalar sonucunda ülkemiz eğitimden sağlığa, ulaşımdan enerjiye, ekonomiden sanayiye, tarımdan iç ve dış siyasete kadar tüm konularda, emperyalist devletlerin politikalarına uygun olarak şekillenmiştir. Bugün ülke olarak yaşadığımız tüm sıkıntıların ardında, yıllardır uygulanan emperyalizmin isteği doğrultusundaki bu yanlış politikalar bulunmaktadır.

1 Nisan 1939 tarihi, ülkemizin geleceğini, emperyalizmin

ağına düşürmesi bakımından çok önemlidir. Emperyalizm, kapitalist aşamayı geçmiş bir devletin siyasi, askeri, iktisadi, kültürel ve teknolojik anlamda, diğer devletleri sistemli olarak sömürmesi, bunun sonucunda zenginleşmesi, büyümesi, genişlemesi ve gücünü onlara kabul ettirmesidir. Siyasi, askeri, iktisadi, kültürel ve teknolojik emperyalizm bir bütündür. Günümüzde kültür emperyalizmi öne çıkarılarak, hedefe ulaşılmasında en etkili ve sinsi yollardan biri haline gelmiştir. Bir devleti çökertmenin, bir ulusu yok etmenin en kolay, ucuz ve hızlı yolu kültür emperyalizmidir.

Emperyalist devlet kendi kültürünü dayatırken, diğer kültürleri yok etmeye çalışır ve bunun sonucunda diğer ülkeleri kendi güdümü altına almayı başarır. Bu amaçla ekonomi, hukuk, siyaset gibi araçların yanında, eğitimden siyasete, gıdadan teknolojiye, spordan medyaya, sanattan edebiyata kadar her yolu kullanır. Kültür emperyalizmi ulusal bilinci yitirmeyi hızlandırır. Artık toplumun hayatında emperyalist devletlerin moda kıyafetleri, beslenmesi, sanatı, eğitimi, sporu ayrı bir yer tutmaya başlar. Yabancı dille yapılan eğitim, yabancı malların tüketimi, yabancı dille mağaza adları toplumu yabancı hayranı yapar. Yabancı markaların bağımlısı olurken, etnik lokantaların, etnik müziklerin, etnik kıyafetlerin de hayranı olurlar. Bu hayranlık, zamanla toplumun kendi kültüründen vazgeçmesini ve emperyalist devletlerin egemenliği altına girmesini sağlar.

Köy Enstitülerinin Kapatılmasının Ardında Emperyalizm Vardır

Emperyalizmin hedefi bölmektir. Bunun için askeri güç, silahlı ya da silahsız işgal gibi her türlü yöntem başvurulur. Gençleri sokağa döker, etnik ve dinsel çatışmaları körükler, medyayı yönlendirir, toplumdaki kanaat önderlerini kullanır. Direnebilecek tüm güçlere karşı dolaylı ya da dolaysız

şiddeti devreye sokarak, tasfiye eder. Emperyalizmin oyunlarına ve yalanlarına kanmamak için duyduğumuz, gördüğümüz, okuduğumuz her şeye kuşku ile yaklaşmalı ve gerçeği aramalıyız. Gerçeği bulduğumuzda zaten her şeyi çok daha net olarak anlayabilmeye şansına sahip oluruz. Emperyalizm bir ülkeyi ele geçirmek istiyorsa, önce o ülkede bir isyan başlatır, sonra kan akıyor diyerek müdahale eder. Müdahale edilecek ülkelerde petrol, doğalgaz gibi stratejik yeraltı zenginlikleri varsa, operasyon 'uluslararası toplum' adına yapılır. Emperyalizm kendisi için bütünlüşmeyi, ama sömürdüğü toplumlar için ayrışmayı önerir. Köy Enstitülerinin kapatılmasının ve öldürülen yurtsever insanlarımızın ardında hep emperyalizm vardır. Bizim düşmanımız ABD ve AB emperyalizmidir, kısaca Pentagon'dur.

Emperyalizmin en büyük düşmanı ulusallıktır, yurtseverliktir. 300 yıldır dünyayı sömüren emperyalizme karşı ilk zafer, Anadolu topraklarında Mustafa Kemal'in öncülüğünde kazanılmıştı. Bu zafer, bağımsızlık savaşı veren tüm mazlum uluslara da öncülük etmişti. İşte emperyalizm, Mustafa Kemal Atatürk'ten yediği tokatı asla unutmadı ve intikam almak için fırsat kolladı. UNESCO, 1978 yılında üye 156 ülkenin oybirliğiyle aldığı kararla, 1981 yılını bütün dünyada Atatürk Yılı ilan ederken, kararın gerekçesinde Atatürk şöyle tanımlanıyordu: "Uluslararası anlayış ve barış yolunda çaba harcamış üstün bir kişi, olağanüstü bir devrimci, sömürgecilik ve emperyalizme karşı savaştan ilk önder, insan haklarına saygılı, dünya barışının öncüsü, insanlar arasında renk, din, ırk ayrımı gözetmeyen, eşsiz devlet adamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu...." Ancak 1990'lı yıllarda Atatürk'e karşı söylemler geliştirilmeye başlandı. Kemalist ideolojiyi terk etmemiz gerektiğini ve Atatürk'ün resimlerini kaldırmamızı söyleyen bir emperyalist koro iş başındaydı. Ama ne yazık ki bu söylemleri yapanlara, kendi ülkelerindeki

kralların, kraliçelerin, hatta gülünç kıyafetli papanın resimlerini neden kaldırmıyorsunuz diyen yetkililerin ve siyasilerin sesleri çıkmadı. Uğur Mumcu'nun; "biz sapına kadar Kemalist'iz. Mustafa Kemal'i savunmak, her devrimcinin namus borcudur. Mustafa Kemal'i küçümseyen, hor gören bir devrimci ile bizim işimiz olamaz" sözünü anımsayan siyasetçi yoktu...

Köy Enstitülerinin kapatılarak, ülkemizin çağdaş uygarlığa ulaşmasının engellendiği bir ortamda, bugün demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin parçalanmak istendiği bir dönemden geçiyoruz. Ülkemiz tıpkı 1919 yılında olduğu gibi, emperyalizmin yeni bir işgali altındadır. "Sevr şartları" dayatılan ülkemizde bugün büyük bir ekonomik kriz, hukuksal kriz ve siyasi kriz yaşanmaktadır.

Günümüz Türkiye'sinde altı milyon kişi asgari ücretle çalışmaktadır. Çalışanların %70'i yoksulluk sınırının altında ücret almaktadır. Dokuz milyon işsizimiz vardır, on iki milyon yeşil kartlı insanımız vardır. 741 fabrika ve ulusal değerlerimiz özelleştirilmiştir. Dünya Ekonomik Forumu 2010 raporuna göre, ülkemiz ekonomide 134 ülke arasında 131. sırada, eğitim düzeyinde ise 109. sıradadır. Siyasi iktidarın dünyanın 17. büyük ekonomisi dediği Türkiye'nin gerçekleri yoksulluktur, açlıktır, işsizliktir. Gemiciği ve villacığı olanlara teğet geçen ekonomik kriz, haklımızı delip geçmiştir.

12 Eylül 2010 tarihinde

yapılan anayasa değişikliğiyle Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yapısı değiştirilerek, yargı siyasi iktidara bağımlı duruma getirilmiştir. Yeni anayasa yapmak söyleminde bulunanların amacı, rejim değişikliğidir. Üniversite sınavında ve memur alım sınavında yapılan şifrelemelerin, kopyaların hesabı sorulamamaktadır. Yüzyılın soygunu Deniz Feneri davası, suya sabuna dokunmadan belirsiz bir şekilde sürmektedir. Ancak Türkiye'deki suçluları tutuklayan yargıçlar hakkında ceza davası açılmıştır.

Sözde darbe yapacakları savıyla Ergenekon, Balyoz gibi davalarda subaylar, öğretim elemanları, gazeteciler başta olmak üzere birçok vatandaşımız Silivri zindanlarında zulüm görmektedir. Doğu Perinçek, Ergenekon davasında savunma yaptığı için 22 yıl hapis cezası almıştır. Siyasi iktidarın "ileri demokrasi" dediği rejimin adı ile ri faşizmdir. Siyasi iktidar kendi ülkesinin ordusuna düşmansa, kendine muhalifleri zindanlara atıyorsa, rejimi değiştirmek için kadrolaşma yapıyorsa, o ülkede sivil darbe vardır. "İleri demokrasi" paketinden, açıkça sivil darbe çıkmıştır ve ülkemizde sivil darbe yaşanmaktadır.

Krizden Çıkışın Yolu Atatürk'ün Yoludur

Bütün bu krizleri, çektiğimiz bu sıkıntıları aşmanın yolu, eskiden

olduğu gibi Atatürk'ün yoludur, Kemalizm'in altı okudur. Bu ülkenin aydınlık insanları, yurtseverleri, demokratik kitle örgütleri, sendikaları, siyasi partileri ülkemizde yaşam biçimi olmaya başlayan irticanın yok edilerek, cumhuriyetimizi korumak ve emperyalizme son vermek için gerekli adımların atılmasının zamanı gelmiştir. Hep birlikte emperyalizmi ve maşalarını ülkemizden kovmak için bir araya gelmeliyiz ve bilinçli bir şekilde örgütlenmeliyiz. Örgütlü olmanın kararlılığıyla halka gitmeli, ilçe ilçe, köy köy, mahalle mahalle, sokak sokak hiç yorulmadan dolaşmalı ve insanlarımızı aydınlatmalıyız. İşte bu aydınlanma bizi ortaçağ karanlığından kurtaracaktır. Ancak böyle yaparak Muammer Aksoy, Uğur Mumcu ve diğer devrim şehidi dostlarımıza sahip çıkabiliriz. Ancak böyle yaparak Mustafa Kemal Atatürk'e layık olduğumuzu gösterebiliriz. Artık yeni bir Mustafa Kemal beklemeliyiz, çünkü hepimiz Mustafa Kemal'iz, hepimiz Atatürk'üz. Büyük Atatürk'ün dediği gibi bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı milletçe savaşmayı gerekli gören bir yolu takip ederek, aydınlığa çıkmak zorundayız.

Yazımı büyük şairimiz Cahit Külebi'nin "Köy Öğretmenleri" adlı şiiriyle bitiriyorum:

Yurdumuz uçsuz bucaksız
Gökte yıldız kadar köylerimiz var.
Ama uzak, ama harap, ama garipti...
Alın benim gönlümden de o kadar.

Uzak köylerimizde kuşlar gibi
Her sabah çocuklar size uçar.
Ama küçük, ama büyüyen, ama güleç...
Alın benim gönlümden de o kadar.

Siz kara göklerin yıldızları
Işıtın yurdumuzu sabaha kadar.
Ama düşe kalka, ama yiğit, ama umutlu...

Alın benim gönlümden de o kadar.

BİL GATES VE TÜRKİYE TARIMI

Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı

İlk bakışta Bil Gates ile Türkiye Tarımı arasında ne ilişki vardır denebilir. Ancak organik bir bağ yoksa bile, biri yenilikçiliğin kapitalist öncülerinden Microsoft'un kurucusu. Yeni-liberal dünya görüşünü savunuyor ve açlığa karşı çözüm yolları konusunda ilginç görüşlere sahip. Türkiye ise neredeyse son 30 yıl içinde giderek artan dozda uyguladığı yeni-liberal politikalarla tarım ürünleri açısından bir ithalat cenneti durumuna gelmiş bir ülke.

BİLL GATES NEDEN TARIM DİYOR?

Ocak 2012'nin son günlerinde Davos'ta yapılan Dünya Ekonomik Forumu'nun "Gıda Güvenliği" oturumunda dünyanın ikinci en zengin kişisi Bill Gates de bir konuşma yapmış. Gates, kısaca "Dünyada 1 milyar insan sabah uyandığında karnını nasıl doyuracağını bilmiyor. Her 7 insandan biri açlıkla karşı karşıya. Yeterli beslenemedikleri için erken yaşlarda ölen çocukların sayısı 200 milyonun üzerinde. Bir yanda böylesine ürkütücü rakamlar, diğer yanda gıdaların yüzde

40'ının ya tedarik zincirinde, ya tüketici bazında çöpe gidiyor. Ortadan kaldırmaya uğraştığımız hastalıklar, açlıktan ve kötü beslenmeden kaynaklanıyor" demiş. Bunlar herkesin bildiği iç acıtan saptamalar. Ancak Gates, nedenlerine hiç değinmemiş, Microsoft'un kurucusu Gates'in, kurduğu vakıfla Afrika'da sağlık sorununa odaklandığı ama son dönemlerde tarımla ve özellikle "tarımda inovasyon" ile ilgilendiği biliniyor. "Tarımda inovasyon" deyince ekili alanların daha verimli kullanılmasından GDO'ya kadar geniş bir alan var. İşte burada, şimdilerde pek bilinmeyen bir deyim, VEHBİ'NİN KERRAKESİ'ni anımsatmakta yarar var. Bu deyim, "İşin iç yüzünün anlaşıldığı anlamında" kullanılıyor. Gates'in tarıma olan karşı artan ilgisinin ardında acaba ne var? Gates, 2010 yılı yaz aylarında GDO konusunda uzmanlaşmış Monsanto şirketinin 500 bin hissesini 23 milyon lira karşılığında almış. Monsanto, yoksul çiftçileri kendi tohumlarına mahkûm etmekle suçlanan bir şirket değil mi? Gates, Afrika'ya açlığın çözümü için GDO'ları mı götürecekt?

TARIMDA 2011'DE DE İTHALAT ŞAMPİYONU OLDUK.

Geçtiğimiz günlerde açıklanan dış ticaret rakamlarına göre ise, 2011'in Ocak-Kasım döneminde ithalat bir önceki yıla göre yüzde 33.5 artış göstermiş. Aynı dönemde et ithalatında yüzde 392, canlı hayvan ithalatında yüzde 314 artış söz konusu. Görüldüğü gibi et ve canlı hayvan ithalatındaki artış, toplam ithalat artışının on katından daha fazla olmuş. Türkiye'nin karkas et ve canlı hayvan ithalatı 1.5 milyar doları aşmış. Hayvancılıkta

durum öyle iken, insan ve hayvan beslemede en önemli kalemlerimizde biri olan tahıl ithalatında durum ne? Yine bir yıl öncesine göre tahıl ithalatında yüzde 98.2 artış gözlemlenmiş.

İthalat artışlarında başka neler var? 2011 Ocak-Şubat döneminde ithalatı en fazla artan üçüncü kalem ise yüzde 136.8 ile mücevherat (pırlanta, elmas, inci, yakut vb) olmuş.

Şimdi soralım? Bu mücevherleri kimler kullanmış? Bunları, tarımsal üretimde çok para kazandıkları için tarımı ve kıyı terk eden ve şehirlerin zengin semtlerine yerleşen köylülerimizin hanımları kullanmıştır (!) herhalde. Siz bakmayın münafıklara.

İşin şakası bir yana. Dışa bağımlı yeni-liberal politikalarla Türkiye Tarımı çöküyor, temel ürünlerde tam bağımlı olduk. Buğdayda ve kırmızı ette, kendi halkını doyuracak düzeyde üretemeyen ülkeler de gıda egemenliği ve güvenliği kalmamıştır. Durum böyle iken, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Yayın Organı olan Tarım Bülteni'nin Ocak-2012 tarihli sayısında "Tarım İhracat Rekoru Kırdı" haberi var. Üstelik haber başlığının altında, "Hayvansal ürün ihracatı yüzde 47.73 ile en fazla artış kaydeden kalem oldu." şeklinde bir bilgi de eklenmiş(!)

Yazımızın başına dönelim. Bil Gates'in savunduğu dünya görüşü ile Türkiye'deki egemenlerin uyguladıkları dünya görüşünün yeni-liberal politikalar olduğu görülüyor. Ancak, bunların dünyada da, Türkiye'de de insanlara iyilik getirmediği açık bir şekilde ortaya çıkmış bulunuyor. Acaba, kimi laik, kimi İlimli İslam kisveli, ancak özünde yeni-liberaler bu gerçekleri görüyorlar mı?

Akl-ı Kemal / Sinan Meydan

Dünyaya parmak ısırtan Cumhuriyet mucizesi akıllı projelerin, akıllı projeler ise Akl-ı Kemal'in (Atatürk'ün aklının) bir ürünüdür. 2 ciltlik Akl-ı Kemal kitabında yer alan 'Atatürk'ün Akıllı Projeleri'nden bazıları şunlardır: İdeal Cumhuriyet Köyü Projesi: Geleceğin yerleşim birimleri olarak tasarlanan İdeal Cumhuriyet Köyleri ve Türk Tarım Devrimi... Halkevleri Projesi: Halkevleri, Halkodaları, Millet Mektepleri, Köy Eğitimcileri, Köy Enstitüleri ve Atatürk'ten sonra bütün bu projelerin nasıl yok edildiği... Güneydoğu Anadolu (GAP) Projesi: Türkiye'de feodalizm ve Kürt sorununun kökleri, Atatürk'ün Doğu'ya verdiği önem, Cumhuriyet'in Doğu'daki yatırımları, Atatürk'ün toprak reformu mücadelesi ve Atatürk'ten sonra toprak reformunun nasıl unutturulduğu...

Saf ve Bakir Bir Anadolu Çocuğu "Güngör Uras Kitabı"

Dört isimden oluşmuş bir kişi o: Güngör Uras, Ali Rıza Kardüz, Tevfik Güngör ve Ayşe Hanım Teyze. Türkiye'nin ekonomik-gastronomik tarihinin önde gelen izleyicisi. Tahran'dan Washington'a, Londra'dan Mekke'ye, adımını attığı her toprak parçasından, siyasetten iktisada, yemekten müziğe anlatılacak bir şeyler çıkartıp okurlarıyla paylaşmaya can atan bir yazı makinesi.

TÜSİAD Genel Sekreterliği ve Aksigorta Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptığı için ömrünün büyük bir kısmını iş âleminin zirvelerinde geçirmesine rağmen yazılarını basit ve sıradan insana öncelik veren bir bakış açısıyla yazdı. Halen Dünya'da Tevfik Güngör, Milliyet'te Güngör Uras imzasıyla ekonomi yazıları, Milliyet Cumartesi'de ise Ali Rıza Kardüz adıyla yemek yazıları yazıyor, CNBC-e televizyonunda program yapıyor. Bilgisi, kıvrak kalemi ve ironik üslubuyla ekonomik kavram ve uygulamaların geniş yığınlar tarafından anlaşılmasına çaballıyor.

Kan Altın Demir / Christian Wolmar

Dünyamız sonsuz uzay boşluğunda bir gemi ve tarih giderek hız kazanan bir yolculuk gibi.

Şu anda bulunduğunuz yerde olmanı, hayatını bu şekilde yaşamayı, en azından bu kitabı elinde tutmanı sağlayan şeyleri en son ne zaman düşündün? Ateş.

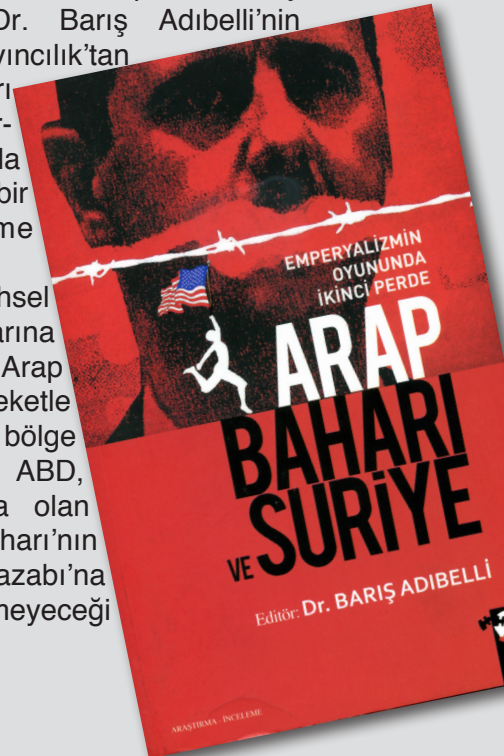
Tekerlek. Yazı. Para. Barut. Matbaa. Telgraf. Telefon. Fotoğraf. Elektrik. Televizyon. İnternet. Tarihin akışını değiştiren bütün icatlar... Peki, gözden kaçırdığın bir şey olabilir mi? Belki de gözünün tam önünde olduğu için göremediğin bir şey? Sanayiye, ticarete, savaşa ve barışa, kültüre, sanata, edebiyata, kısacası seni ilgilendiren hemen her konuya etki eden, değiştiren, dönüştüren bir icat... Demirağlar, 10. Yıl Marşı'nda geçen bir sözcükten biraz daha fazlası olabilir mi? Özellikle de ülkemizde, kurucu önder Mustafa Kemal'in ölümünün ardından yok sayılan, görmezden gelinen, neredeyse yeni tek bir çivi dahi çakılmayan demiryolları ile ilgili daha önce yazılmamış, yazılmaya cesaret bile edilememiş bir eser. Her evin kütüphanesinde olmazsa olmaz bir başyapıt. Kan Altın Demir, akıl almaz gerçekleri, değişimleri ve dönüşümleri belgeler, görseller ve haritalar eşliğinde, roman akıcılığında anlatıyor, yeni tarihin öyküsünü ruhumuza damıtıyor.

Emperyalizmin Oyununda İkinci Perde Arap Baharı ve Suriye

ABD başta olmak üzere Batı'nın AKP iktidarı desteğiyle Suriye'de kışkırtmalarının arttığı ve müdahale senaryolarının konuşulduğu şu günlerde "Arap Baharı ve Suriye" adlı bir kitap raflardaki yerini aldı.

Editörlüğünü Dr. Barış Adıbelli'nin yaptığı ve IQ Yayıncılık'tan çıkan "Arap Baharı ve Suriye-Emperyalizmin Oyununda İkinci Perde" bir araştırma-inceleme kitabı.

Suriye'nin tarihsel ve jeopolitik koşullarına değinilen kitapta, 'Arap Baharı'ndan hareketle Suriye'nin hem bölge hem de Türkiye, ABD, Çin ve Rusya'yla olan ilişkileri ve Arap Baharı'nın bir 'Amerikan Gazabı'na dönüşüp dönüşmeyeceği irdeleniyor.

135 ÜLKE ARASINDA SONDAN DÖRDÜNCÜYÜZ

Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma isimli toplantıda konuşan TÜSİAD Başkanı Boyner kadının ekonomiye katılımında 135 ülke arasında sondan dördüncüyüz dedi. Bakan Şahin ise dünyada sondan 4. olmanın kabul edilebilir olmadığını söyledi.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ve Dünya Bankası işbirliğiyle düzenlenen "Adım Adım Anadolu-Gaziantep Buluşması" kapsamında gerçekleştirilen "Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma" konulu toplantı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in katılımıyla yapıldı.

BULGUR DÜNYAYA TANITILACAK

Bulgur sektöründe kümelenme çalışması yapılacak ve Ekonomi Bakanlığı sektöre proje bazlı yüzde 75'e varan destek sağlayacak.

Türkiye Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçı Birlikleri Sektör Kurulu Başkanı Şahin Batallı, bulgur sektöründe kümelenme çalışması yapılacağını ve Ekonomi Bakanlığı'nın "Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi" kapsamında sektöre proje bazlı yüzde 75'e varan destek sağlayacağını söyledi.

2.9 MİLYON KİŞİNİN GÜNLÜK HARCAMASI 4,26 TL'NİN ALTINDA

Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) göre, satın alma gücü paritesiyle kişi başına günlük 2.15 dolar ve 4.3 dolarlık harcama sınırları baz alınarak ölçülen yoksulların oranı 2010'da da düşüşünü sürdürdü. Bu parametrelere göre dar anlamda yoksulların oranında 2002-2010 döneminde çok hızlı bir düşüş yaşandı. TÜİK'in açıkladığı oranların nüfus büyüklüğüne denk gelene ifadesine göre ise, Türkiye'de 2010 yılında 155 bine yakını 2,13 TL olmak üzere 2 milyon 853 bin kişi günlük harcaması 4.26 TL'nin altın bir gelire geçiyor.

TÜİK'in 2010 Yoksulluk Çalışması sonuçları açıklandı. Araştırmada, yoksulluk sınırı olarak, satın alma gücü paritesine (SGP) göre kişi başı 2.15 dolar ve 4.3 dolar olmak üzere iki düzey baz alınarak buna göre bireylerin oranları veriliyor. Baz alınan her iki eşığe göre de yoksulluk oranlarının düştüğü görülüyor. Buna göre kişi başı günlük harcaması, SGP'ye göre 2.15 doların altında kalan bireylerin 2009 yılında yüzde 0.22 olan oranı, 2010 yılında yüzde 0.21'e; günlük kişi başı harcaması 4.3 doların altında olanların oranı da yüzde 4.35'ten yüzde 3.66'ya inerek düşmeye devam etti.

BÜTÇE AÇIĞI 2,6 MİLYAR TL

Maliye Bakanlığı'nın yapılan açıkladığı şubat ayı bütçe sonuçlarına göre, merkezi yönetim bütçesi 2011 yılı Şubat ayında 988 milyon lira fazla verirken, bu yılın aynı ayında 2 milyar 641 milyon lira açık verdi. Geçen yıl şubat ayında 7 milyar 159 milyon lira faiz dışı fazla verilirken, bu yılın aynı ayında 5 milyar 973 milyon lira faiz dışı fazla verildi.

Merkezi yönetim bütçesi 2011 yılı Şubat ayında 988 milyon TL fazla vermiş iken 2012 yılı Şubat ayında 2 milyar 641 milyon TL açık verdi. Bütçe, Ocak-Şubat döneminde 900 milyon lira açık verirken, 13,1 milyar lira da faiz dışı fazla verdi.

VERİMLİLİK ARTIŞI ZAYIFLADI

TÜİK'in rakamlarına göre 2011 son çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla üretim yüzde 5,7, istihdamın yüzde 5,4 artarken verimlilikteki büyüme yüzde 0,4 olarak gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı 2011'in dördüncü çeyreğine ait imalat sanayi üretim ve istihdam verilerinden yapılan hesaplamalara göre, Ekim, Kasım ve Aralık aylarını kapsayan son çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla üretimin yüzde 5,7, istihdamın yüzde 5,4, verimliliğin (işçi başına üretim) yüzde 0,4 oranlarında arttığı kaydedildi.

Konuya ilişkin Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'ndan yapılan yazılı açıklamada 2011'in 4. çeyreğinde verimlilik artışının çok zayıfladığına dikkati çekti.

TÜKETİCİ BANKALARDAN ŞİKÂyetÇİ

Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerine gelen şikâyetler yüzde 7,8 gerilerken, banka şikâyetleri yüzde 16,2 arttı.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında 81 ilde faaliyet gösteren il ve ilçe hakem heyetlerine gelen şikâyet sayısında geçen yıl bir önceki yıla göre azalma yaşanırken, söz konusu şikâyetler içinde bankalara ilişkin olanlar arttı. Nitekim tüketici şikâyetleri bu dönemde 179 binden 165 bine geriledi, ancak bankalara ilişkin şikâyet sayısı 47 binden 54 bine çıktı.

SANAYİCİLER PATENT YASASINI BEKLİYOR

Türkiye'deki 83 Ar-Ge merkezinden 27'sinin şimdiye kadar hiç patent başvurusunda bulunmadığını belirten Destek Patent Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Yamankaradeniz, patent korumadaki yasal boşluğa işaret etti.

Dünya patent liginde 25'inci sırada olan Türkiye'de Ar-Ge Merkezi yetkisi almış 83 şirketin 27'si şimdiye kadar hiç patent başvurusu yapmadı. Destek Patent Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Yamankaradeniz, "Bu kadar desteğe rağmen patent başvurusu çok az. Türkiye'de patent konusunda sistematik çalışma yok" dedi ve çok önemli bir diğer soruna, patent koruması konusundaki yasal boşluğa işaret etti. Patent ihlallerine karşı ceza davası açılmasına imkan verecek torba yasanın Sanayi Bakanlığı'nda olduğunu belirten Yamankaradeniz, "Patentinizi koruyamıyorsunuz, bu işdünyasında güvensizlik yaratıyor. İşdünyası 3 yıldır patent ihlallerine karşı ceza davası açmaya imkan verecek yasayı bekliyor" dedi.

DIŞ TİCARETTE 'VERESİYE' SATIP 'PEŞİN' ALIYORUZ

Türkiye, dış ticarete ödeme şekilleri bakımından dezavantajlı. 111.2 milyar dolarlık malı peşin alan Türkiye, sadece 9.4 milyar dolarlık malı peşin satıyor.

Türkiye dış ticaretinde "peşin" alıp, "veresiye" satıyor... Türkiye'nin ihracatında peşin satışların oranı 2011 yılında yüzde 7 oldu. İthalatta ise küçük oranlı değişim olmakla birlikte peşin alımların payı yüzde 46 oranında gerçekleşti. Buna göre, Türkiye geçen yıl ithalata 111.2 milyar dolar peşin ödeme yaparken, ihracattan elde ettiği peşin tahsilatın tutarı 9.4 milyar dolar düzeyinde kaldı.

ÇİN KLİMALARINA KARŞI ÖNLEM DEVAM EDECEK

İthalatta haksız rekabetin önlenmeye yönelik Çin klimaları için yüzde 25 oranında dampainge karşı önlemin devamına karar verildi.

Ekonomi Bakanlığı, Çin Halk Cumhuriyeti'nden (ÇHC) ithal edilen duvar tipi klimalarda yerli üretimi korumak amacıyla daha önce uygulamaya konan CIF bedelinin yüzde 25'i oranında dampainge karşı önlemin devamına karar verdi.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ yayımlanarak yürürlüğe girdi.

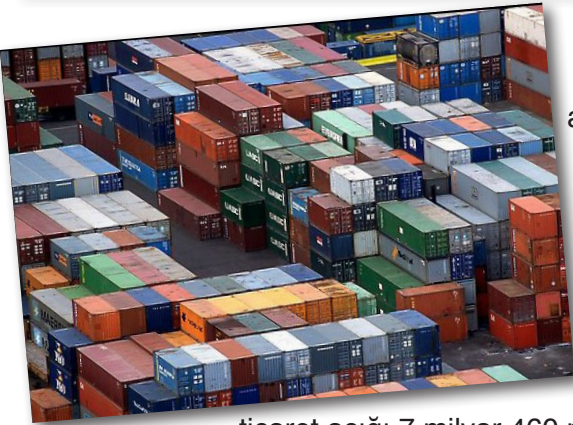

DOKUZUNCU SIRAYA YERLEŞTİLER

Türk şirketleri yurt dışı taahhüt gelirlerinde 15 milyar dolar gelire bir basamak yükselerek 9. sıraya çıktı. Şirket sayısı bakımından 31 şirketle dünya sıralamasında Çin'in ardından ikinci sırada yer alan Türkiye, İtalya, Alman ve ABD'yi geride bıraktı.

Türk taahhüt şirketleri, yurt dışı taahhütlük hizmetlerinde, yaklaşık 15 milyar dolarla bir önceki yıla göre 1 basamak yükselerek 9. sıraya çıktı.

Sektör verilerine göre, yurt dışı taahhüt hizmetlerinde en büyük 225 taahhüt şirketi 2010 yılında toplam 383 milyar 782 milyon dolar gelir elde etti.

DIŞ TİCARET AÇIĞI, ŞUBAT'TA 5.94 MİLYAR DOLAR

Şubat ayında 6.8 milyar dolar gelmesi beklenen dış ticaret açığı 5.94 milyar dolar olarak açıklandı.

Türkiye'nin dış ticaret açığı şubat ayında 5.94 milyar dolar ile beklentilerin altında geldi. Ticaret açığının Şubat ayında 6.8 milyar dolar olması bekleniyordu.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliği ile oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; 2012 yılı Şubat ayında, 2011 yılının aynı ayına göre ihracat yüzde 17,1 artarak 11 milyar 777 milyon dolar, ithalat yüzde 1,1 artarak 17 milyar 713 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı 7 milyar 460 milyondan, 5 milyar 936 milyona geriledi.

KONUT FİYATLARI YÜZDE 11 ARTTI

Türkiye genelinde konut fiyatları ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11.47 oranında arttı. İstanbul'daki konut birim fiyatları, Ankara ve İzmir'e göre oldukça yüksek seyretti

Merkez Bankası'nın Türkiye Konut Fiyat Endeksi'ne (TKFE) göre 2012 yılı Ocak ayında Türkiye genelinde konut fiyatları bir önceki aya yüzde 0.82 oranında artış gösterdi.

TKFE 116.25 değerine ulaştı. geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11.47 oranında artan Türkiye Konut Fiyat Endeksi, aynı dönemde reel olarak yüzde 0.78 oranında artış gösterdi. İstanbul'daki konut birim fiyatları, Ankara ve İzmir'e göre oldukça yüksek seyretti. Birim fiyatlar, 2012 yılı Ocak ayında Ankara'da metrekare başına 980,9 TL, İzmir'de bin 170 TL düzeyinde iken, İstanbul'da bin 603,8 TL olarak gerçekleşti.

TÜKETİCİ KREDİLERİ 836 MİLYON LİRA ARTTI

Mevduat bankalarının tüketici kredileri ve bireysel kredi kartları kullanım tutarı 219 milyar 456,7 milyon liraya ulaştı.

Mevduat bankalarının tüketici kredileri ve bireysel kredi kartları kullanım tutarı 23 Mart itibarıyla 219 milyar 456 milyon 792 bin lira oldu.

Merkez Bankası haftalık bültenine göre, toplam tutarda bir hafta içinde 836 milyon 398 bin lira artış gerçekleşti.

Tüketici kredileri de 163 milyar 745 milyon 336 bin liradan 164 milyar 369 milyon 996 bin liraya çıktı.

'4 KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI BİN 40 TL'

Memur-Sen, Mart ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırını bin 40,7 TL, yoksulluk sınırı ise 2 bin 769,9 TL olarak belirledi.

Memur-Sen çalışanların geçim koşullarını ortaya koymak ve temel ihtiyaç maddelerindeki fiyat değişikliğinin aile bütçesine yansımalarını belirlemek amacıyla her ay düzenli olarak yaptırdığı açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasının Mart ayı sonuçlarını açıkladı.

Buna göre, Mart ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı bin 40,7 TL, yoksulluk sınırı ise 2 bin 769,9 TL olarak belirlendi. Rakamlar Şubat ayına kıyaslandığında açlık sınırında yaklaşık 2, yoksulluk sınırında ise 97,7 TL'lik bir düşüş yaşandı.

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ RİSKLİ PAZARLAR İÇİN SİGORTA İSTİYOR

Diğer sektörler gibi demir-çelik sektörünün de politik risk taşıyan birçok ülkeye ihracat yaptığını ve yatırımlarının bulunduğunu bildiren Demir Çelik Üreticileri Derneği (DÇÜD) Genel Sekreteri Veysel Yayan, bu yatırımların politik karışıklıklar sırasında

Demir Çelik Üreticileri Derneği (DÇÜD) Genel Sekreteri Veysel Yayan, hem demir-çelik sektörünün hem de diğer sektörlerin yatırım yaptığı ülkelerdeki politik risklerin karşılanabiliyor olması gerektiğini vurguladı.

İHRACATIN MİKTARI ARTTI, DEĞERİ AZALDI

Şubat ayında ihracat miktar endeksi yüzde 18.1 artarken, ihracat birim değer endeksi yüzde 0.9 azaldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Şubat 2011 Dış Ticaret Endekslerini açıkladı.

Geçici dış ticaret verilerinden hesaplanan 2003=100 temel yıllık dış ticaret endekslerine göre; Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre, ihracat birim değer endeksi yüzde 0.9 azalışla, ithalat birim değer endeksi yüzde 2 oranında artış gösterdi.

23
ulusal

ULUSAL EGEMENLİK VE
ÇOCUK BAYRAMI

Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.

K. Atatürk

Onlar hep el ele
ve hayat dolu...

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve
Çocuk Bayramı Kutlu Olsun.

USİAD

DOĞU AKDENİZ'DE KÜRESEL SATRANÇ

Dursun YILDIZ Prof. Dr. Doğan Yaşar

Akdeniz, tarihi boyunca çok yoğun bir karşıtlığın yaşandığı dinamik bir iç deniz olmuştur. Bundan 4500 yıl önce Doğu Akdeniz'de, kıyıda çok fazla ayrılmamaya çalışarak, ilerleyen Mısır'lı denizcilere ait nehir tipi tekneler, yerlerini önce açık denizde gidebilen büyük yelkenli ve kürekli gemilere, sonrasında buharlı gemilere ve bugün de yerlerini dev uçak gemilerine, ticaret gemilerine ve petrol tankerlerine bıraktı.

Tarihçiler Akdeniz'de hareket-siz bir dönemi yazarken çok zorlanır. Çünkü Akdeniz'de hareket ve çatışmalar sadece yeni ve daha büyük bir çatışmaya hazırlık yapmak için durur ve her yeni çatışma bir öncesinden çok daha büyük boyutlu olur.

Akdeniz organizması tek-düzeliği reddeden bir yapıdır. Bölge içindeki sürekli ticari ve kültürel etkileşimler bölgeyi farklılıkların birlikte olduğu özgün bir dünyaya döndürmüştür. Bu nedenle Akdeniz Dünyası, hem birliğin hem çoğulluğun, hem de çok sesliliğin aynı anda var olmasına izin veren karmaşık bir sistemdir.

Akdeniz'in dinamiği sürekli. Çünkü Akdeniz Havzası'nda her şey karşıtı ile var olur. Bu da bu bölgede hegemonik amaçlı bir birliği zor, çatışmaları ise yoğun ve sürekli kılmaktadır.

"Arap Baharı" olarak adlandırılan isyan ve dönüşüm hareketi yine bir Akdeniz ülkesi olan Tunus'ta başlamış ve daha sonra Mısır ve Libya'yı da içine almıştır. Akdeniz'in güneyi yine Arap Dünya'sında birçok kişinin şaşıracağı tarihsel bir dönüşümün öncülüğünü yapmıştır. Değişim ve dönüşüm Akdeniz için çok zor ve

uzak kavramlar değildir.

Dünyanın herhangi bir yerinde küresel bir güç tarafından yapılan bir hamle hemen Doğu Akdeniz'deki hegemonik karşı atak hazırlıklarını tetikler. Bölgenin kaderine sanki ilk günden beri hareket ve çatışma yazılmıştır. Bu durum nerdeyse kronik bir hal almıştır. Kısaca Doğu Akdeniz tarih öncesi dönemden taşıdığı hareket ve savaş-yoğun tarihini devam ettirmeye mecburmuş gibi görünmektedir.

Doğu Akdeniz tarihte genelde hep ilklerin yaşandığı bölgedir ve genelde hep ilklerin burada yaşanması tesadüf değildir.

Son dönemde bölgede bulunan Petrol ve Doğalgaz rezervleri ve Arap Dünyasında esen Rüzgarlar Doğu Akdeniz'i bir anda yeniden hegemonya mücadelelerinin odak noktası durumuna getirmiştir.

Bugünlerde Akdeniz'in Doğusu, tarihinde oldukça sık gördüğümüz "topyekûn" hareketli

günlerine dönme işaretlerini vermeye başlamıştır. Çünkü bölgenin jeopolitiği inanılmaz bir hızda tehlikeli bir noktaya doğru tırmanmaktadır.

Doğu Akdeniz'de Küresel Satranç kitabı, bu hızlı değişimin etkisiyle bu bölgenin stratejik öneminde ve geleceğinde, Yeni Güvenlik Politikaları ile Petrol, Doğalgaz ve Su kaynaklarının önemi ve oynayacağı rolü incelemektedir.

Bu yayınla bölgedeki gelişmelere yeniden dikkat çekmeye ve bölgenin stratejik önemindeki hızlı ve tehlikeli artış konusunda farkındalık yaratmaya çalıştık. Çünkü Doğu Akdeniz siyaseti uzun zamandır küreselleşmiştir. Doğu Akdeniz'de hegemonya hamleleri satranç hamleleri gibi yapılmaktadır. Ve Bu hamleler de bölgesel değil küresel oyuncuların satranç hamleleridir. Bu Küresel Satranç hamlelerinin sonuçları küresel olacaktır. Bu sonuçlar artık sadece bölge ülkelerini değil, Amerika'dan Asya'ya kadar tüm dünyayı ve özellikle de ülkemizi ilgilendirmektedir.

Bu nedenle Doğu Akdeniz'de Güvenlik, Su, Doğalgaz ve Petrol üzerine oynanan Küresel Satranç'ın hamleleri artmaktadır.

Bu satrancı kim kazanacak, Rusya bölgeyi bırakır mı, İsrail bölgede bir enerji oyuncusu mu oluyor, doğalgaz zengini ancak su fakiri olan Kıbrıs Adası'nı nasıl bir gelecek bekliyor soruları daha da önem kazanmıştır.

Bu kitapta 21. Yüzyıl'ın şekillenmesinde "Doğu Akdeniz Küresel Satrancı"ndaki hamlelerin rolü ve önemi ele alınmıştır.

“Kaliteli hizmetin ETKİN gücü”

TEKNİK SERVİS GRUBU

- BİNA İŞLETİMİ VE YÖNETİMİ (FACILITY MANAGEMENT)
- ÇOK LOKASYONLU PROJE YÖNETİMİ
- PERİYODİK BAKIM VE ARIZA ONARIMI

TAAHHÜT GRUBU

- MİMARİ PROJE VE TAAHHÜT DEPARTMANI
- ELEKTRİK PROJE VE TAAHHÜT DEPARTMANI
- MEKANİK PROJE VE TAAHHÜT DEPARTMANI
- GIDA SOĞUTMA PROJE VE TAAHHÜT DEPARTMANI

İMALAT GRUBU

- MERKEZİ SOĞUTMA GRUBU İMALATI
- SOĞUK ODA İMALATI
- MARKET ÜRÜN TEŞHİR DOLAPLARI İMALATI
- SU VE ELEKTRİK TASARRUF CİHAZLARININ İMALATI

SATIŞ GRUBU

- BİREYSEL VE MERKEZİ KLİMA SİSTEMLERİ SATIŞI
- MERKEZİ SOĞUTMA GRUPLARI SATIŞI
- SOĞUK ODA SİSTEMLERİ SATIŞI
- MARKET VE ÜRÜN TEŞHİR DOLAPLARI SATIŞI
- ELEKTRİK VE SOĞUTMA MALZEMELERİ SATIŞI
- SU VE ELEKTRİK TASARRUF CİHAZLARI SATIŞI

Genel Müdürlük: Haberler Sk., No:4 34394 Esentepe / İSTANBUL Tel: +90 212 212 36 36 Faks: +90 212 212 36 37
E-posta: servis@etkin.biz.tr samsung@etkin.biz.tr

- İstanbul Anadolu Bölge Müdürlüğü • Güney Marmara Bölge Müdürlüğü (Bursa), • Ege Bölge Müdürlüğü (İzmir), • Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü (Adana),
• Batı Akdeniz Bölge Müdürlüğü (Antalya), • Karadeniz Bölge Müdürlüğü (Samsun), • İç Anadolu Bölge Müdürlüğü (Ankara),
• Doğu Anadolu Bölge Müdürlüğü (Erzurum), • Güneydoğu Bölge Müdürlüğü (Gaziantep) temsilciliklerimiz ile Türkiye genelinde hizmet vermekteyiz.

“ETKİN ŞİRKETLER TOPLULUĞU”
www.etkin.biz.tr

Tekstil ve Hazır giyim İhracatında 2023 Hedefine Pamukla Yürüyeceğiz

Türkiye, 2023 yılında tekstil sektöründe 20 milyar dolar, hazır giyim sektörü ise 52 milyar dolar ihracat hedefi belirledi. Bu hedefe ulaşmak için tekstil ve hazır giyim sektörlerinin ana hammadde konumundaki pamuk stratejik öneme sahip.

Türkiye'nin ihracat ve istihdamın lokomotifleri olan tekstil ve konfeksiyon sektörleri 2011 yılında 24 milyar dolarlık ihracata imza atarken, 2023 yılında 72 milyar dolar ihracat hedefi belirledi. Bu hedefe ulaşmak için yerli pamuk üretimini arttırmak gerektiğine işaret eden Ege Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sabri Ünlütürk, 2023 yılında Türkiye'nin 2.5 milyon ton pamuk talebi olacağını, bu talebin ilk etapta 1 milyon ton, sonrasında ise 1.5 milyon tonluk kısmının yerli pamuk ile karşılanması gerektiğini ifade etti.

Pamuk için açıklanan 46 kuruş destek primini de yetersiz bulan Ünlütürk, "Pamuk için verilen prim desteği üreticilerin 60 kuruşluk beklentisinin altında kaldığı bir gerçek. Türkiye'de pamuk paydaşlarına verilecek en büyük destek gerçekçi kur politikası olacaktır. Döviz kuru seviyesi bugünkünün yüzde 10 üzerinde olsa sektörün tüm paydaşlarının beklentileri karşılanmış olur, sektörün tüm

tarafları mutlu olur" diye konuştu.

Söke'de düzenlenen, "1.Söke Pamuk Çalıştayı"nda konuşan Ünlütürk şöyle devam etti: "Ekonomi Bakanlığı'nın yürüttüğü Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ve yine Ekonomi Bakanlığı Koordinatörlüğünde düzenlediğimiz Pamuk Çalıştayı'nda sektörün yol haritası belirlendi. Bu yol haritası hızlı bir şekilde uygulamaya geçtiği takdirde Türkiye'de pamuk üretimi artacaktır. Beklentimiz bu yol haritasının hızlı bir şekilde hayata geçirilmesidir."

Türkiye'nin pamuk üretiminde dünya sekizincisi olmasına rağmen ciddi bir pamuk ithalatçısı olduğuna işaret eden Ünlütürk, "2006 yılından beri pamuk ithalat rakamlarına baktığımızda 752 bin ton pamuk ithalatına karşılık 968 milyon dolar, 2007'de 945 bin tonluk pamuk ithalatına karşılık 1.2 milyar dolar; 2008'de yaptığımız 612 bin ton için 1 milyar dolarlık bir ithalat yapıldı. 2009'da bu rakamlarda çok fazla değişme yaşanmadı ve 752 bin tonluk ithalat yapılırken 1 milyar dolar kadar dışa bağımlılık yaşandı. 2010 yılında ise 887 bin tonluk pamuk ithalatımız karşılığında 1.7 milyar dolar ödediğimiz tespit edildi. 2011 yılındaki pamuk ithalatımıza bakacak olursak 1.8 milyar dolar seviyelerinde olduğumuzu görüyoruz. Bu çerçevede, 2011 yılı Türkiye tekstil ve konfeksiyon ihracat rakamlarına baktığımızda ithalatımızın 13,3 kat fazlası ile 24 milyar dolarlık bir ihracat gerçekleştirdiğimiz görülmektedir" dedi.

Ülkemizde tekstil ve konfeksiyon sektöründeki üretimin yüzde 65'inin, ihraç edilen tekstil ve konfeksiyon ürünlerin ise yüzde 80'inin pamuklu ürünlerden oluştuğunu belirten Ünlütürk, ilk defa düzenlenen pamuk çalıştayının, Türkiye'de yeni iş alanları yaratmak, dış ticaret açığını kapatmak, ihracatı arttırmak, tarımı sürdürülebilir kılmak açısından son derece isabetli olduğunu kaydetti.

"2023 İHRACAT HEDEFİMİZ İÇİN PAMUK STRATEJİK ÜRÜN İLAN EDİLMELİ"

2023 yılında 500 milyar dolarlık ihracat hedefi kapsamında 72 milyar dolarlık bir paya sahip olması beklenen tekstil ve konfeksiyon ihracatının hedefini gerçekleştirebilmesi için pamuğun stratejik bir ürün olarak ilan edilmesi gerektiğini belirten Ünlütürk sözlerine şöyle devam etti: "Tekstil ve konfeksiyon ihracatımızı arttırmak ve dış ticaret açığımızı kapatmak başta olmak üzere, tekstil ve konfeksiyon sektöründe daha fazla katma değer üretmek için ülkemizde bırakılması, ithalata bağımlılığın azaltılması, tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin temel hammadde olma özelliği taşıması sebebiyle stratejik tarım ürünü adayı olan pamuk, ülkemiz için önemli bir tarım ürünüdür. Ülkemizde pamuk, yalnızca tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde değil, 30'a yakın sektörde de kullanım alanı bulabilen bir stratejik önem taşıyan bir üründür."